

Nr. 14

1943. g.  
2. aprīlis

RM 0,20

LAIKMETIS



*Latviešu **W** brīvprātīgo leģiona svinīgais solījums*

# LEGIONĀRU ZVĒRIESTS

Mūsu sirmās Rīgas sirdī — Doma laukumā, kas gadsimtu plūdumā dzirdējis daudzu un dažādu karotāju balsis un soļu dimu, svētdien bija lepna prieka apdvēsts brīdis, kad svinīgo solījumu deva latviešu **W** brīvprātīgo leģiona pirmie tūkstoši. Laukumu ietvēra karogu rota. Dzimtenes pavasara vējš tur plandīja Lielvācijas un Latvijas krāsainos simbolus, bet vidū — melno karogu ar balto **W** zīmi. Jaunie leģionāri nostājās slēgtā ierindā ap laukumu ar vācu karavīru godsardzes vadu, orķestri un kāsukrusta karogu. Goda viesu tribīnes priekšā divi moderni kaujas lielgabali pastiprināja svinīgā brīža nopietnību. Visas ielas un ietves ap laukumu bija iedzīvotāju pārpildītas. Tur leģionāru piederīgie un draugi, bet arī gluži sveši un tomēr tuvi tautas locekļi bija nākuši ar klusiem sveicieniem un lepnumu sirdīs.

Apsveikuma maršam skanot, pie leģionāriem ieradās **W** un policijas augstākais vadītājs Austrumzemē obergruppenfīrers un **W** ieroču ģenerālis Jekelns (Jeckeln). Viņš pieņēma ziņojumu un kopā ar ģenerālpulkvedi Kellera, bruņoto spēku pavēlnieku Austrumzemē kavalerijas ģenerāli Brēmeru (Braemer), **W** brigadefīreri Hanzenu (Hansen), Leģiona ģenerāli Bangerski un pirmo ģenerālštāba virsnieku pulkv. Silgaili apstaiģāja Doma laukumā novietotās vienības, sasveicinādamies ar tām.

Goda viesu vidū bija ģenerālkomisārs valstspadomnieks Dr. Drekslers (Drechsler), reichskomisārs pārstāvis, iekšlietu ģenerāldirektors ģen. Dankers un citi civilās un pašpārvaldes locekļi. Pēc sasveicināšanās Latviešu **W** brīvprātīgo leģiona pavēlnieks ģenerālmajors Hanzens teica uzrunu vācu valodā, ko tulkoja pulkv. Silgailis. Viņš norādīja uz svinīgā solījuma nozīmi, Adolfa Hitlera vadībā

**W** brigadefīrers un ģenerālmajors Hanzens uzrunā latviešu leģionārus; viņa runu tulko latviski pulkv. Silgailis.



Doma laukums svētku rotā par godu Latviešu **W** leģiona svinīgajam solījumam.

stājoties cīņā pret Eiropas ienaidnieku bolševismu. „No šā brīža jūsu dzīve vairs nepieder jums pašiem, bet jūsu tautai un dzimtenei, par kuru jums jāiestājas ar ieročiem rokās,” viņš uzsvēra jaunajiem leģionāriem. Pēc pavēles laukuma vidū iesoļoja karognesējs ar karoga sardzi un no leģionāru ierindas iznāca divi virsnieki un divi kareivji. Viņi kā leģionāru pārstāvji tuvējās karogam, pacēla labās rokas svinīgajam solījumam un uzlika kreisās rokas uz karoga sardzes virsnieka zobenu. Leģiona pavēlnieks ģenerālmajors Hanzens teica svinīgā solījuma tekstu vāciski, ko tulkoja pirmais ģenerālštāba virsnieks pulkvedis Silgailis, un leģionāri, pacēlušī labo roku, atkārtoja **W** zvērestu: „Dieva vārdā es svinīgi apsolu cīņā pret bolševismu neierobežotu paklausību Vācijas bruņoto spēku virspavēlniekam Adolfam Hitleram un par šo solījumu es, kā drošsirdīgs kareivis, vienmēr esmu gatavs atdot savu dzīvību.” Pēc zvēresta **W** ieroču ģenerālmajors Hanzens apsveica latviešu leģionārus, atzīmēdams, ka viņi nu ierindojušies visu taisno un godīgo



Leģionārus apsveic leģiona ģenerālis Bangerskis.



Leģiona ierindu apslaiģā (no kreisās): vācu bruņoto spēku pavēlnieks Austrumzemē kavalerijas ģenerālis Brēmers, aviācijas ģenerālpulkvedis Kellers,  $\text{H}$  un policijas augstākais vadītājs obergrupenfīrers Jekelns, leģiona ģenerālis Bangerskis.

Pēc svinīgā solījuma leģionāri soļo pa Rīgas ielām.

kaŗotāju vidū, un novēlēdams, lai mūsu kaŗavīrus vada trīs tikumi: drosme, uzticība un pakļausība. Par godu Eiropas Vadonim cīņā pret boļševismu Adolfam Hitleram leģionāri uzsauca trīskārtēju „Sieg Heil!” Orķestris atskaņoja Lielvācijas himnas.

Pēc tam leģionārus uzrunāja ģenerālis Bangerskis. Viņš norādīja, ka svinīgais solījums un leģionāra tērps uzliek nopietnus pienākumus. Latvju tautas gods prasa, lai šo solījumu tur un tērpu godam valkā. Leģiona ģenerālis vēl uzsvēra, ka leģionāriem vēl būs daudz jāmacās, jo nav svarīgi kaŗalaukā krist, bet gan drošsirdīgi cīnīties un gūt uzvaru. Pēc viņa aicinājuma leģionāri ar trīskārtēju „Lai dzīvo!” godināja vācu armiju. Orķestris atskaņoja „Dievs, svētī Latviju”, ko daudzi sajūsmā dziedāja līdzī.

Ar to vienkāršā, bet ļoti iespaidīgā Latviešu  $\text{H}$  leģiona pirmo brīvprātīgo tūkstošu svinīgā solījuma izdarība bija beigusies. Leģionāri, kas tikai sestdien bija uzģērbuši jauno tērpu, no civiliedzīvotājiem pēkšņi pārvērsdamies kaŗavīros, aizsoļoja no laukuma, izrādīdami it teicamu kaŗeivisku brašumu soli un stājā. Skatītāji izkliĀda, lai aizsteigtos priekšā un vēlreiz varētu papriecāties par savu zēnu gājienu gaŗām Brīvības piemineklim. Kaut gan ceremoniāla laikā uznāca lietus gāze, neviens no tās nevairījās, tā arī nespēja izjaukt svinīgo noskaņu un priecīgo pacilātību, kas katru latvieti pārņēma šai leģiona oficiālās tapšanas brīdī.

K. K.

Latviešu leģionāru svinīgā solījuma ceremoniāla kopskats Doma laukumā.

(Foto Ļaikmets.)







Sekmīgākais vācu lidotājs iznīcinātājs majors Hanss Filips (Hans Philipp), apbalvots ar ozollapu vainagu un šķēpiem pie Bruņinieku pakāpes Dzelzs krusta. Gaisa cīņās dienvidos no Ilmenes ezera viņš citu pēc citas notriecis 4 ienaidnieka lidmašīnas, līdz ar to izcīnot savu 200.—203. gaisa uzvaru. Majors Filips šo lepojošo panākumu atzīmēja tieši savā 26. dzimundienā. Zīmīgi, ka savu 100. uzvaru gaisa kaujās šis drosmīgais lidotājs izcīnīja savā 25. dzimundienā pagājušajā gadā.

## Nāves karuseli

Gandrīz ik dienas Vadoņa galvenā nometne ziņo par jaunām iznīcinātāju gaisa uzvarām. Notriektas atkal tik un tik pretinieka lidmašīnas. Sevšķi slavēna, gandrīz legendāra kļuvusi pulkveža Trautlofa (v. Trautloff) vadītā iznīcinātāju gaisa eskadras, kas notriekusi vairākus tūkstošus pretinieka lidmašīnu. Majors Filips (Philipp), viens no šīs eskadras dalībniekiem, pārspējis visus līdzšinējos sasniegumus, no-



triekdams 203 lidmašīnas, tā pārsniedzams par vienu lidmašīnu majoru Grāfu (Graf). Simtām reizi šie legendārie gaisa varoņi ir skatījušies nāvei acīs, un viņu bezbailīgā vīru drosmē, asais skats, šaušanas un lidošanas māksla ir sagādājusi tiem uzvaru. Nav viegla šāda dzīve. Diena pēc dienas paiet jaunās cīņās un pretinieka medībās. Leitnants Kōsters (Coester) par šādu iznīcinātāju ikdienu pastāsta sekojošo:

„Omulīgi sēžam pie maza kamīna savā mītnē. Uguns sprēgā, un ir patīkami sildīties, jo laiks stipri dzestrs. Te atvejas durvis, ledaina gaisa strāva izskrien caur telpu, uzpūšot gaisu liesmu, un atskan ziņojums: „Gatavoties lidojumam! Stukasu aizsardzība! Pulcēšanās virs lidlauka!” Un durvis atkal aizcērtas. Kapteinis norīko: „Tikai viens posms, lidos Morics un jūs!” Steidzīgi sagērbjamies un sastingstam militārā stājā sava kapteina priekšā. Tad metamies pa durvīm laukā vējā un skrienam pie lidmašīnām. Tālumā jau saredzami stukasi, kas mums jāapsarga. Lēnām kā pulksteņa rādītājs kāpj augstuma mērītāja rādītājs. Zem mums, tieši virs baltās mākonu segas, lido stukasi pretīm mērķim. Tā ir Kronštate, padomju Baltijas jūras flotes atbalsta punkts! Soreiz uzbrukums paredzēts kaujas kuģim Maratam, kas ar saviem milzīgajiem lielgabaliem rada nopietnus šķēršļus tām mūsu vienībām, kas tuvojušās Leningradai. Mēs riņķojam ap stukasu eskadriļām un meklējam padomju iznīcinātājus. Caur saraušīto mākonu segu redzam, ka zeme ir neskaitāmām bedrēm un gravām saplosīta, kas liecina par karstām cīņām pie Leningradas. Kaut kur apakšā zem mums sprāgst zenītbateriju šāvienu, kuņģu dūmu mutuļi kā vates pīciņas rindojas cits blakus citam. Tad lidojam kādu brīdi virs jūras un nu jau atrodamies virs Kronštates kaja ostas, kuņģa manāms liels satraukums. No neskaitāmiem kuģiem nozībsnī mazas uguntipas. Tā ir kuģu zenīttālerija. Zem mums parādās balti un melni puķu kāposti, — šāvienu dūmu mutuļi, — kas ar neticamu ātrumu pavairojas. Majestātiski pie steķiem guļ kaujas kuģis Marats, neskaitāmu kreiseļu un iznīcinātāju apsargāts. Kā bišu spiets, liekas, bezmērķīgi riņķo apkārt stukasi, bet mēs zinām, ka uzbrukums tikai tagad sāksies. Un, tiešām, cauri zenītbateriju uguns aizsprostam jau pirmā lidmašīna — pats grupas komandieris — gāžas lejā uz kaujas kuģi. Viņam seko pārējās mašīnas. Mēs tām vairāk neizsekojam, jo acis meklē pretinieka iznīcinātājus. Diemžēl, neviens nav saredzams. Te pēkšņi līdz 6000 m augstumam, ātri izplēšoties virs kaujas kuģa Marata, paceļas milzīgs baltpelēks eksplozijas mutuļis. Arī citur vērojami dūmi un sprādziena mutuļi. Vairāki kreiseři deg. Uzbrukums izdevies. Zemā augstumā, bez zaudējumiem, stukasi atgriežas savā lidlaukā.

Nu sākas mūsu milākā nodarbošanās: brīvās medības. Gan augstu, gan zemu joprojām pāri priekšējām līnijām un raugamies visapkārt padebešos, meklējot pretinieku. Es saucu radioaparātā: „Zem mums 9 Ratas.” Tie lido oavisam zemu un ar saviem pagriezieniem rada iespaidu, it kā tur spēlētos jauni kuceni: tūlīgi un nevarīgi. Mēs drāžamies barā iekšā un šaujām. Viens atdalās, bet mēs esam piespiesti raut augšā. No abām pusēm ar saviem strupajiem motoriem tie nāk mums virsū un spļauj uguni. Izdarām vienu uzbrukumu. Barā iekšā! Skaidri saredzu, ka mana biedra lielgabala šāvienu kārtas iziet cauri Ratas ķermenim, bet bestija nekrīt. Raujam vēlreiz augšā. Pa šo laika sprīdi ar savu virpuļošanu esam nokļuvuši tālu virs padomju teritorijas. Mēs kāpjām

H-113 tipa iznīcinātāji starta gatavībā. „Weltbild” uzp.

augstāk, lai būtu droši no pārstājiem. Mans biedrs mani pa radio brīdina, „Es saskatu pa labi virs mums divus „J-18”, kas taisās mūs paķert uz „kāro zobu”. Jāgaida katru sekundi, ka mašīnai cauri urbes pretinieka šāvienu kārtas. Iss skats uz plāksņiem, vai arī tur nav saskatāmi trāpījumi... bet nekās nenotiek. Kamēr mēs joprojām projām, saskatām 9 „J-18” ar purniem uz mums no kreisās puses un no augšas drāžamies virsū. Tālāk spiest un tikai nekļūt lēnākiem! Tā laikam domājām abi, šai bandai gaļām drāžoties. Tas izdevās. Nu likās, ka visi jodi pasprukuši: mēs redzējām sarkanās padomju zvaigznes uz zilajiem plāksņiem, baltos propelleru uzgalus... bet tie mūs tomēr nedabūja. Nu rāvām ar lielu ātrumu augšā, mūsu „maizniekzeļļus” atstājot sev tālu aiz muguras. Te bija pavisam 23 padomju iznīcinātāji, kas mētājās apkārt, cerēdami uz drošu laupījumu. Sauciens radio aparātā: „Astoņi bumbveži austrumu virzienā!” Tas ir kaut kas cits, jo divatā mēs šeit neko daudz nevaram uzskatīt. Šeit augšā to nav, tagad zemāk. Zemlidojumā drāžamies pāri purvajiem, mūsu astoņus bumbvežus meklējot. Pavisam tālu pie horizonta saskatāmi tumši punkti. Tiem jābūt istajiem! Pilnu gāzi! Urāl! Tie ir ziņotie boļševiki. Mēs redzam tos visus astoņus vienā līnijā lidojot un nemierīgi šurpu turpu šūpojojoties. Ar baudu sagriežam mašīnas, tie mums labs „uzkozamais”. Tikko esam robežupīti pārlidojuši, atrodamies atkal virs ienaidnieka teritorijas. Nu esam klāt. Katrs ņem vienu „uz grauda”. Lielgabals rej. Mēs redzam bumbvežos trāpījumus. Sasodīts, tie zeļļi šauj uz mums no lidmašīnu ķermeniem, un viņu uguns strūkļas grībot negrībot liek mums sēdekļos saukņukt, bet mūsu ieroči tomēr uzvar. Es redzu, ka „manam” bumbvedim no labā motora izšaujas mīzu liesmas. Lēzenā lepkā uz mežu zemē slīdot, bumbvedis kuņģu katru acumirkli sašķīdīs druskās. Liesma kļūst lielāka un lielāka. Tā līdzinās aizsviestai lāpai. Astes ložmetējnieks mēģina izlēkt ar izplētni — tīrais ārprāts! Vienu sekundi redzams izplētnis kā gaļa desa virs meža, un tad tas saplok. Astes ložmetējnieks ir jau miris. Velkot augšup un atskatoties atpakaļ, es redzu melnu sprādziena mutuļi un gaišās liesmas no meža paceļamies: bumbvedis sašķīst pret zemi. Nākoš! Septiņi stobri uzlienas un meklē jaunu mērķi, bet tas iztrūkst, neviena jauna trāpījuma nedabūjam. Mēs radām nāves karuseli. Mans biedrs šauj, un „viņa” bumbvedis aiziet bojā, tāpat kā iepriekšējais. Divi tumši mākonī paceļas virs meža. Es gribu šaut tālāk, bet nevaru! Jau gaisa kaujā šaujot man bija atlicis municijas tikai vienam bumbvedim. Redzu atlikušos bumbvežus ar pilnu gāzi un lielās bailēs attālināties austrumu kursā. Bija pēdējais laiks arī mums atgriezties, jo degvielu krājums svārstījās starp nulli un piedesmit, bet tomēr pietika, lai par uzvaras zīmi virs mūsu eskadriļas lidlauka sašūpotu lidmašīnas. Kad mēs viens otru apsevicām, Morics teica: „Man šķiet, turpmāk brauksim tikai lielajiem bariem virsū, mazākiem ļausim skriet. Bet tagad man ir sasodītas ilgas pēc mūsu kamīna un ceptiem kartupeļiem.” To izteicis viņš devās apmierināt savas ilgas, un es tam sekoju.

Tie ir tikai viena vienīga kaujas lidojuma piedzīvojumi. Tādi lidojumi kā dienā tā naktī mēdz būt vairāki. Kur nu vēl ienaidnieka kaujas lidmašīnu uzlidojumi, kas ar bumbām un ložmetēju lielgabalu uguni cenšas iznīcināt uz zemes atrodošās lidmašīnas un saposīt lidlaukus! Hermaņa Gōringa gaisa ērgļi ar visu tomēr tiek galā un ne padomijas aukstums, ne Afrikas svelme nav šķērslis viņu varonības un drosmes izpaušmei.

H. Cukurs.

# RATI RIPO — KUGI GRIMST

**P**retinieks nesen izteica domas, ka kaš esot milzīgs transporta uzņēmums un labākais uzņēmējs gūšot uzvaru. Daudzi par šīm mazliet pārspīlētajām domām pasmaidīja, tomēr nevar noliegt, ka tām ir sava daļa patiesības.

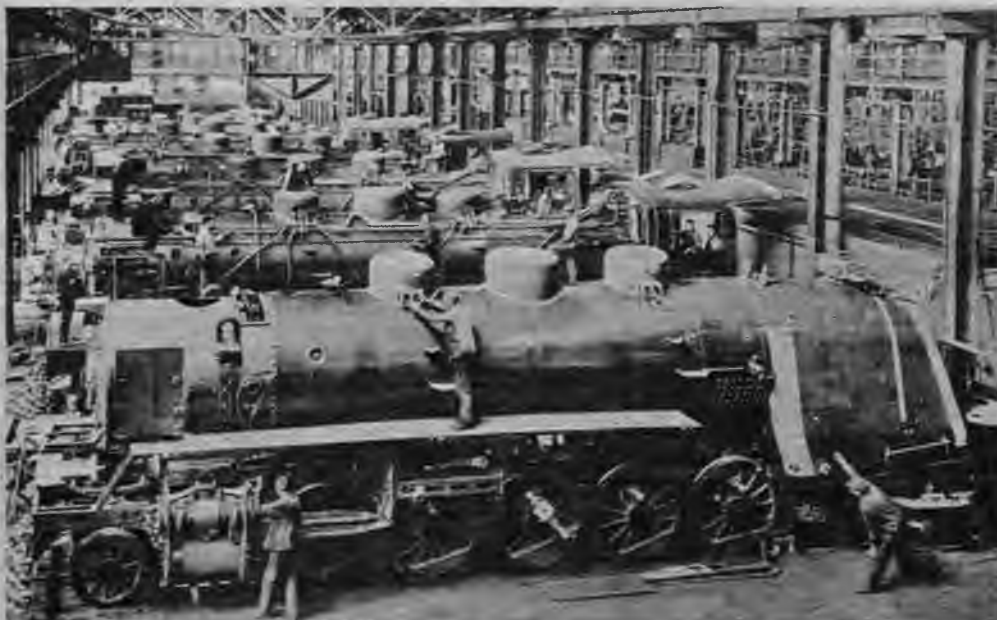
Satiksmes līdzekļi modernajā kašā ir visai svarīga bruņoto spēku sastāvdaļa. Dzelzcešs, kuģi, smagie auto un lidmašīnas kašas spēkam ir tikpat nepieciešami kā tanki, lielgabali un citi ieroči. Šie satiksmes līdzekļi vajadzīgi transportam uz sauszemes un jūrām, tie piegādā armijai papildspēkus. Bez tam tie piedev izejvielas bruņošanās rūpniecībai un pārtiku iedzīvotāju vajadzībām. Transports nodrošina darba iespējas aizmugurē un cīņas sparu frontē. Tagadējā kašā satiksmes līdzekļiem jāveic milzu uzdevumi. Vadība mūsu dienās taisni transporta jautājumam veltī sevišķu uzmanību. Bieži taisni šīs problēmas atrisināšana tai sagādājusi vislielākās rūpes, bet arī bagātīgu pieredzi, piemēram, tālajos austrumu kašalaukos vai tukšneša kašā Ziemeļāfrikā.

Sakarā ar transporta līdzekļu lielo nozīmi modernajā kašā zemes un jūras spēkiem rodas visdažādākie uzdevumi. Lielvācijā un citās Eiropas valstīs uzlaboti satiksmes līdzekļi un ceļi, saistot šai darbā milzīgu darba roku skaitu. Pretiniekam savā bilancē jāatzīmē zemūdeņu nogremdētā tonnāža. Turklāt tam aizvien lielākas rūpes sagādā pārāk plaši izvērstā kašas darbība. Kuģu tonnāža tam ir tieši dzīvības jautājums. Visas šīs pretinieka rūpes par kašas materiālu, jēlvielu un pārtikas piegādi ass valstis — sevišķi Lielvācija — nepazīst, jo tām šai ziņā ir sevišķi labvēlīgi apstākļi. Ar visiem satiksmes līdzekļiem tās var kašas vajadzībām izmantot visu lielo Eiropas kontinentu.

Pieredze mācījusi, ka cīņā pret Angliju un Amerikas Savienotajām valstīm pats svarīgākais ir nogremdētās un uzbūvētās tonnāžas samērs. Pašreiz ienaidnieki šo sacīksti starp uzbūvētiem un nogremdētiem kuģiem zaudējuši. Pirmajā pasaules kašā pretinieks zaudēja 12,5 milj. brt., kas līdzinājās 28 proc. visas pasaules tonnāžas kašas izcelšanās brīdī. Šoreiz pretinieks līdz 1942. gada beigām zaudējis 28 milj. brt. Šim skaitlim vēl jāpievieno 1943. gada trīs pirmajos mēnešos zaudētie 2,2 milj. brt. Tātad zaudēti ir 44 proc. 1939. gada pasaules tonnāžas, kas līdzinās 69,4 milj. brt.

Pirmajā pasaules kašā 1918. gada otrajā gada ceturksnī pretinieka uzbūvētā tonnāža sāka pārsniegt nogremdēto tonnāžu. Arī šoreiz Amerikas uzbūvēto kuģu skaits ievērojami palielinājies, un arī angļi visiem spēkiem cenšas turēties virs ūdens, bet fakti rāda citu ainu nekā Rūzvelta un Čerčila programmas skaitļi. Pat tie Amerikas kuģu būvētavu sasniegumi, ko pretinieka optimisti paredz nākotnē, nevarētu stāvēkli grozīt.

Tas nozīmē, ka pretinieku bruņošanās rūpniecība tiks paralizēta un nevarēs veikt tos uzdevumus, kas tiem šīs milzu cīņas pašreizējā fazē varētu nodrošināt izšķirīgus panākumus. Visa kašas līdzskrējēju plāpāšana Londonā un Ņujorkā ir tikai lēta propaganda,



*Grimst vācu zemūdes torpēdētāis angļu tankkuģis.*

*Šeit izgatavo jaunas lokomotīves plašajam Lielvācijas dzelzceļu tīklam Eiropā. Arī šai ziņā Lielvācija piešķir apstākļiem un rēgulē ražošanu saskaņā ar pieprasījumu.*

ļaužu muļķošana, kas līdz šim nekā pārtīva nav devusi. Ar tādām kašas pašreizējiem todēmiem pretinieki nekādus izšķirīgus panākumus negūs.

Tāds ir kašas saimniecībai un galīgajai varai tik svarīgā transporta patiesais ievoklis. Vēl skaidrāk tas pārrēdzams, ievērojot milzīgo pretinieka bruņošanās tempa plašumu. Bez šaubām Amerikas Savienotajām valstīm kašas rūpniecībai tagad ir pavisam citādas tehniskas iespējas nekā pirmajā pasaules kašā. Tomēr arī prasības ir augstas. Tagad pretiniekiem jāgādā karavīriem, municijai un pārtikai kašas laukos, kas izkaisīti pa visu pasauli. Pirmajā pasaules kašā bija jāapbruņo tikai 2 milj. karavīru ekspedīcijas korpuss, jānogādā pārtika un raģi no Anglijas uz Franciju un tad jāatgriežas par vajadzīgā papildspēka piegādi.

Tagad ir skaidrs, ka sakari starp pretinieku pārvaldītājiem apvidiem aizvien vairāk pārrūkst. Turpretī ass valstu un viņu biedroto pārvaldītās zemes saliedējas vien ciešākā saimniecības kopībā, ko uz dzelzceļu sliedes, iekšzemes kuģniecības ceļi un gaisa satiksmes līnijas. Nākotnē kad samazināsies degvielu patēriņš frontes vajadzībām, arī smagio auto satiksme pašai atgūs savu agrāko nozīmi. Pretinieka satiksmei pa jūru apdraud vācu zemūdeņu turpretī dzelzceļa satiksme Eiropas kontinentā uzskatāma par drošu. Tāpēc Lielvācijas sekmē arī Lielvācijas un tās sabiedroto transporta problēmu atrisināšanu. Tas vēl skaidrāk redzams, kad zemūdeņu kļūst šīs pretinieka kašas darbības un apgādes līdzekļi, būs sasniegusi savu kulmināciju, tāpat gaidāmā sauszemes ofensīva cīņā pret bolševismu. Par iznākumu mums nav jādomā, šīs operācijas ievērojami traucēs jauno Eiropu galīgi uzvarai.



Lincas pilsētas galva iepazīstina latviešu žurnālistus ar pilsētas izbūves plānu, kas pa daļai jau realizējies.



# DONAVAS PĒRLE

## 6000 KM KRUSTĀM ŠĶĒRSAM PA LIELVĀCIJU

Donava, tāpat kā Reina ir vācu tautas likteņu upe. Telpā starp šīm abām lielākajām Eiropas upēm gadu simteni pēc gadu simteņa risinājušās vācu tautas vēsturiskās gaitas raibā jo raibā virknējumā, līdz kamēr 1938. g. 12. martā vācu tautas vienotājs Adolfs Hitlers (Adolf Hitler) paziņoja visai pasaulei Lielvācijas tapšanu. Tā nav nekāda nejaušība, ka šis vēsturiskais brīdis tika atzīmēts gleznainajā Donavas augšgala pilsētā Lincā. Ar šo bijušās Austrijas trešo lielāko pilsētu saistās Adolfa Hitlera bērnība un jaunība. Nedaudzus kilometrus no Lincas — Leondingā dzīvoja Hitlera vecāki. Lincā Adolfs Hitlers mācījās reālskolā un guva pirmos paliekamos iespaidus dzīvei.

Atrazdamās uz vēsturiskā tautu staigāšanas ceļa, Linca pazīstama jau sirmā senatnē. Pamatus tai likuši senie romieši, uzceļot stipri nocietinātu pili Lentiju.

Habsburgu dinastijas laikos Linca gan izveidojās par Austrijas trešo lielāko pilsētu. Savu senās kultūras, vēsturisku pieminekļu un dabas jaukumu dēļ tā bija arī diezgan ievērojams tūristu pievilksanas centrs, bet tas arī bija viss. Linca var lepoties, ka šie ilgus gadus darbojies slavenais astronoms Johanness Keplers (Kepler), sacerot savu ievērojamo darbu „Pasaules harmonija”. Lielais skaņu meistars Antons Brukners (Bruckner) savas slavas gados šie bijis par ērgelnieku divās baznīcās — Lincas vecajā domā un sv. Florianā klosterī pie Lincas, kur viņš arī apglabāts.

Tūlīt pēc iekļaušanās nacionālsociālistiskajā Lielvācijā, iezīmējies jauns laikmets visā Lincas dzīvē. Nacionālsociālists devis tai jaunus spēcīgus uzplaukuma impulsus. Jau tagad Lincū grūti pazīt, tik strauji tā pārvērtusies, jo tā ir tipiski topoša lielpilsēta. Uz to tai ceļu pašķīris pats Vadonis, nodibinot šie vispirms plaši pazīstamo lielrūpniecības uzņēmumu „Hermana Gōringa” fabriku un apstiprinot Lincas izbūves plānu, kas ir tik grandiozs savos apmēros, ka vienīgi Berlīne var ar to sacensties. Lincas izveidošanu par modernu lielpilsētu nav spējis apturēt pat karš. Par to liecina veseli kompleksi jaunuzbūvētu modernu ēku. Izveidojušies pilnīgi jauni pilsētas kvartāli. Iedzīvotāju skaits no 105.000 pieaudzis jau līdz 200.000.

Ka lincieši nākotnē sagaida nesalīdzināmi lielāku tūristu pieplūdumu nekā visos agrākajos gados, liecina milzu viesnīcas būve — ar 3000 istabām — Donavas labajā krastā iepretim Adolfa Hitlera laukumam. Šo laukumu ar lepnam baroka celtnēm, saglabās tā tagadējā izskatā, jo tam vienotās vācu tautas vēsturē jo redzama vieta tādēļ, ka šie dzima Lielvācija, kad Vadonis 1938. gada 12. marta vakarā, ierodoties Lincā, no rātsnama balkona pasludināja sengaidīto vēsturisko notikumu. „Lincas izbūvē tagad un arī nākotnē stingri ievēros to, lai pilsēta nekā nezaudētu arī no savas jaukās apkārtnes dabas daļumiem,” paskaidro Lincas enerģiskais birģermeistars, iepazīstinot latviešu žurnālistus ar šīs jaukās pilsētas izveidošanas plānu, kas to pārvērtis par istu Donavas pērlī.

E. Tūbelis.

*Lincas tautumeitas.*

*Adolfa Hitlera laukums ar veco domu un īpatnējo Trīsvienības pieminekli.*

*Skats uz Lincū pie Donavas.*

*Laikmeta arch. uzņ.*







Pat drupās sagrauta Atēnu Akropole spēj aizgrābt skaistlāju ar savu diēno daiļjumu.

Krāšņs ziemeļu kultūras paraugs ir bronzas rakstiem rotātā latviešu vilaine m. ē. 10.—12. gs. Atr. Stāmerienes pag.

Vikingu kokgriezumi mūsu ēras 9. gs.

Bagātīgi rotātie senģermāņu bronzas laikmetu ieroči liecina par ārkās kultūras uzplaukumu ziemeļos priekš 2500 gadem.



Eiropas mākslas augsto attīstību priekš 3500 gadiem pauž atradumi Aigejas kultūras centrā Krētas salā.



## EUROPA PASAULES KULTŪRAS VEIDOTĀJA

**J**a Eiropas kultūra mūsu laikos ir valdošā pasaules kultūra, tad tā nav nejaušība, jo šī kultūra ir piekļaujama vecākām un produktīvākām kultūrām pasaulē. Tā ir tikpat sena, ja ne vēl senāka kā Ēģiptes un Priekšāzijas kultūras. Bet Eiropai ir vēl viena priekšrocība. Šī ārisko tautu pirmdzimtene ir tas šūpulis, kurā izauga un attīstījās pirmā vispār cilvēcīgā kultūra, kas izplatīja savu gaišo ietekmi uz citām pasaules daļām un rasēm.

Eiropas kultūras attīstība, kā to rāda pētījumi, sniedzas atpakaļ līdz pat pēdējam ledus laikmetam, t. i. 10 līdz 20.000 gadu. Šais vissenākajos laikos, t. s. agrajā akmens laikmetā jau vērojām visus tos pirmsākumus, tās saknes, no kurām vēlāk izauga un jo tālu un kupli atzaroja varenā āriskās kopkultūras koka zari. Āriskās kul-

tūras pirmsākumi radušies Vidus- un Ziemeļeiropā. Viens no tās zariem Vidusjūras piekrastē jo krāšņi izplauka t. s. Aigejas kultūrā, kam pēctece ir vēlākā antīkā grieķu un romiešu kultūra, un kurās turpinātāji savukārt esam mēs. Vidus- un Ziemeļeiropa tālād ir visu ārisko kultūru izcelsšanās vieta, un še arī āriskie pamatelementi ir uzglabājušies visilgāk. Tā, piem., t. s. geometriskais stils, kas ir visu āriešu (indoeiropiešu) sens kopīpašums, visskaidrāk un viskrāšņāk uzglabājies Eiropas ziemeļu daļā. Un zīmīgi: kā koka saknes atzviens pievada pirmatnējo dzīvības sulu krāšņi uzplaukušajiem zariem un dzen jaunas atvases nokaltušo vietā, tā ziemeļāriskās tautas aizvien ir bijušas āriskās kultūras atsvaidzītājas un iedzīvinātājas, kas neļāva nokalt tālu izvīzītiem kultūras koka atzarojumiem. Piemēru ir daudz: Aigejas kultūras pagrimsānas laikā no ziemeļiem ieradās sengrieķu ciltis, kas pirmatnēja svaiguma un spēka pilnas pārņēma āriskās dienvienu kultūras vadību, lai tad vēlāk t. s. klasiskajā laikmetā novestu to līdz pilnībai. Vēl vairāk — Aleksandra Lielā karagājieni Āzijā sniedza jaunus impulsus turienes āriskajām tautām, kurās dzīvē un mākslā sākās spēcīgs uzplaukums. Hellādas kultūrai izvīzīstot, vadītāja lomu uzņēmās no ziemeļiem nākušās latīņu ciltis — vēlākie Romas im-

perijas veidotāji. Un Romai pagrimsot, ārisko kultūru atsvaidzina un no jauna iedzīvina ziemeļnieki ģermāņi.

Agrāko zinātnieku nepietiekamā arheoloģijas materiālu pārzināšana un cieša turēšanās pie iepriekš pieņemtiem uzskatiem ir masās izplatījusi aplamās domas, it kā senās Eiropas kultūra meklējama vienīgi Vidusjūras piekrastē. Ir tiesa, ka Vidusjūras zemēs āriskās kultūras attīstība piedzīvoja vēl nepieredzētu uzplaukumu. Bet pētījumi rāda, ka arī ziemeļos no šīm zemēm ārkās kultūra jo diēni zēlusī un tās sasniegumi nav zemu vērtējami. Tas ir īpatnējs savai videi un apstākļiem piemērots kultūras izpaudums, kas sevi saglabājis āriskā gara pirmsākumus daudz tīrāk un pirmatnējākā veidā. Šī kultūra nevēl nāv sastingusi, nebūt nāv krasi norobežojusies no Dienvideiropas kultūras sasniegumiem. Abas tās ir apaugļojušas un papildinājušas viena otrai. Monumentālie, nopietnie ziemeļi un izsmalcinātie, rotalgie dienvidi ir līdzvērtīgas viena vesela divas puses. Un tikai šīs daudpusības dēļ āriskā kultūra ir izveidojusies par vispār cilvēcīgu kultūru, kurās varenās strāumes, plūdzamas pāri mazajam Eiropas kontinentam, apskalo visu pasauli, tādejādi vedot cilvēci pretī progresam un jaunām celākām atziņām.

La

# ABSOLĪTĀ ZĪME

ĶĒVA SĀRTA  
ROMĀNS

(19. turpinājums.)

„Jūs laikam iedomājāties, ka šā diķa zivis vispār ir jau kāds ēdis. Līdz šim paši neesam to darijuši, nemaz nerunājot par kaimiņiem.” Viņš norāva zāles pogaļas un meta tās ūdenī. Ar barību apmaldinātās zivis šāvās no visām malām taisnā virzienā, kampa pogaļas kaudamās, spļāva ārā un ūdeni duļķoja kā baidīmi nezvēri. „Tomēr savādi. Tos pašus cāļus, ko saimnieces ar lielu mīlestību barojušas, rudenī pilnīgi aukstasinīgi nonāvē. Nezinu, kādēļ tā, bet es gan nekādi nevarētu ēst šos mīļos dzīvniekus.”

„Tiesām,” Daiga atsaucās atvieglota. „Arī man liekas gluži tāpat, lai gan nevienu maizes drusku te neesmu iemetusi.”

Valodas ritēja gludenā. Paši viņi bija viens otru mācījuši, paši tagad sargājās celt ceļā grubuļus. Šīs izdarības un laipno vaigu sekas bija tās, ka īsi pēc saules rietā, britiņu kavējoties kārkla krūma pavējā, Daiga bez pretestības atdeva Arvim to pašu skūpstu, ko Aleksandrs Ūdentīnam bija atņēmis. Un viņa sajūtās laimīgākā meiča pasaulē, jo reizē ar šo brīdi pārtrūka visas saistības ar melīgo Valgastu zagli un izgaiša arī plaista starp to cilvēku, pēc kā viņa bija bez mitas kvēlojusi. Kā būs turpmāk, kā būs jau rīt, par to viņa nepiedomāja pat mazākā mērā. Vecāki gribēja meitu novēlēt Ūdentīnam, gribēja viņai pielikt daudz gadu desmitu starpību, tādēļ viņai arī bija zināmas tiesības prasīt, vai pusemūžu pārsniedzis vīrs ir tikai vienu sievieti skūpstījis? Pērn varbūt laizījās ap polieti, tikpat vērtīgu pazemināja vecāki Daigu un kam tad vēl glabāties tiklības spožumā? Devītais augusts vairs nebija tālu. To dienu viņa nevēlējās sagaidīt lēnprātībā, bet tvert un darīt vēl visu iespējamo.

## 5.

Šīs brīnišķās mēnesnīcas nakts, kas iekrita vasarāja plaujas laikā un Daigas dzīves deviņpadsmitajā vasarā, viņa iedomājās tālā mūža gājumā allaž pieminamas. Kopā ar brāli gandrīz katru vakaru izzagās gar tēva un mātes miega paspārnēm, pārnāca spirtgām acīm un tūdaļ iestājās darbā, kā citkārt visu nakti gulējusi. Vairs nesapņoja, bet dzīvoja, jo neviens sapnis nevarēja pārspēt pašreizējo dzīvi jaukumā. Arī vecāki necentās pēlīt viņas slepenās tekas, kas, tik bieži atkārtotas, droši vien nepalika nenojauštas.

Pamišus staigādami darbā abi kaimiņi it viegli noplāva katru saules nogatavinātu vasarāju lauku. Starp citu te jāpiebilst, ka Vija divi naktis pēc darba jau bija pārnakšņojusi Liepkraustos, un gluži tādu pašu skaitu drikstēja pieminēt arī Daiga. Abu kaimiņu draudzība zarojās un plētās visā iespējamā apjomā, un varbūt pat Daigas māte jau pasāka domās salīdzināt, vai šīs sadraudzības mērs nav smagāks nekā visa Liepkrastu tiesa. Ūdentīna kungs bija atsūtījis ligavai tikai vienu vēstuli, tak atgādi-

nājums par devīta augusta tuvumu tanī laisams kā nepārsūdzams likums.

Tomēr vecāku sirdis nebija tikai šie Liepkrausti vien iegūlušī, vēl viņiem rūpēja arī meitas laime. To it gaiši pierādīja kāds visai svarīgs notikums. Lai katrai stundai bija lemti savi neatliekami darbi, taču abi vecie uzņēmās pāris dienas pakavēt un iedomājās nobraukt lielākajā tautas pilsētā. Tēvs gan teica, ka gribot šo to nopirkt, bet viņi varēja to labāk iestāstīt kaķim, nevis Daigai. Savi nodomi bija un tad nu dzirdēs, ko abi vecie pārvedīs mājās.

Šīs pāris nakts, kad Liepkraustu namā varēja atbalsoties jaunu cilvēku čalas bez ierobežojumiem, mājās palicēji arī centās pilnībā izmantot. It kā vēžot gājēju paslavā jau laikus atnāca Liedagu jaunie. Rītā neviena vēža nebūs, tādu iznākumu varbūt paredzēja arī Vijas māte, tak jaunajiem piederēja jaunības mantojums, un viņa vēl nekad nebija teikusi, ka aizupes kaimiņu dēls un meita nemami par vienu pakāpi zemāk.

Pēc vakariņām, kas gan nevienam negaržoja, viņi mazliet izkārtojās. Nams, kaut nebija mazs, tomēr apdzīvots, tādēļ Arvis ar Daigu bija norunājuši pastaigāties svaigā gaisā, jo viņi savā draudzībā bija jaunākie un vecākajiem taču pienācās priekšrocības. Te jāpiebilst, ka ārā gājēji jau bija paspējuši izcīnīt zināmu stāvokli savstarpējās attieksmēs — viens otru vairs neuzrunāja daudzskaitlī. Arvis bija tu un Daiga arī ne jūs. Šos cilvēkus nespēja šķirt pat vidū āauta ūdens šļāce. Viņi izgāja pa naksniņu dārzu, klusa tuvuma skauti un ieliksnoti.

Namā palikušie netraucēti tad nu iedzīvojās dibensistabā. Lai telpa iegūtu trīsainas gaismas atblāzmu, Juris jau dienā bija parūpējies par to un sanesis siltuma krāsns aizkaktē celmu drāzas.

Lēnām cilājās uguns. Un viņi zvilnēja uz segas krāsns priekšā, tiekdamī domas nākotnē. Vilcīgā spožumā laistījās Vijas acis. Un tiklīdz viņu skati neviļus sastapās, meičas roka ierasti cēlās it kā glāstā. Nevienš nebija redzējis, kā cēlusies spēkā šo jauniesu draudzība, bet viņus jau vienoja grods tuvums.

„Māja ir gan veca,” Juris sacīja, „taču namdaris te var pastrādāt brīnumus. Teiksim, ja šo istabu pārdala trīs daļās, vai mums abiem nepietiktu vietas tai stūrī?”

„Jauki. Saules lēkta puse.” Tomēr Vijas seja kļuva arvien nopietnāka. Līdz šim brīdīm viņa taču vismazāk bija domājusi, kā iekārtosies pēc kāzām. Un varbūt arī Juris daudz jāvies bija mīkļa varā, kad prātu neatstāj tikai viens atrisinājums: kā atrast izdevīgu gadījumu būt atkal kaut īsāko mirkli ar viņu kopā? Vija patlaban atsaucās, cik jauki dzīvošot rīta pusē, tomēr tas viss taču slēpās miglainās aizkalnēs. Ūdentīna kungs. Daigai pavirzoties sānceļā, viņš taču neļaus te dzīvot pat nomas veidā. Tādā kārtā arī Jurim nu vajadzēja aptapties, ka, mīlējot vien sievieti, varēja tikt gan pie sievas, bet kur pēc tam palikt — bija kaut kas vairāk.

„Mani vecāki kādreiz runāja,” Vija iesāka, „ka mūsmājās strādnieku arī tad vēl ne-

būtu par daudz, ja, piemēram, jūs visā pārietu dzīvot pie mums.”

Šķildeni uzlāsmeja Juŗa skats, bet tūdaļ to aizvilka ēna. Vai tiesām reizē ar sievu vajadzēs lūgt arī pajumti? Tāpat Vijas seja ēnojās līdzīga zīme. Kā visu to varēs aptvert, ja viņai, Liedagu Vainaga meitai, būs jāiet par nomnieci, vai pat kalponi? Tik tālu šie laimes mulsinātie cilvēki vēl nebija padomājuši. Vija kaut sapēms lielu pūru, tak ar to vien mūžam nepietiks. Darbu vajadzēs atrast. Kādu darbu? Kur dzīvot? „Man liekas, mīļais Juri, labāk nedomāsim par tik tālu rītdienu. Vismaz šovakar ne. Kā mēs šovakar te dzīvojam, tāda izdevība taču vēl itin nekad nav bijusi. Tādēļ, lūdzu, nesaki vārdus, kas mūs var skumdināt!”

Kam vispār ļaudīm bija izdomāti tādi vārdi un jēdzieni, Juris domāja, un kādēļ dzīvē viens varēja iestāties bez rūpēm, turpretim otrs nespēja patstāvīgu dzīvi izveidot līdz nāves sliekšnim?

Ogle pārplīsa skanēdama. Tā bija diazgan nozīmīga skaņa, viņi reizē pievērsa krāsniņ uzmanīgus skatus. „Ko sacīja māte,” Juris iejautājās, „kad tu gatavojies šurp nākt?”

„Neko. Un kāda tam nozīme, ja arī ko teiktu? Tai ziņā mani vecāki izņēmums. Bet šai gadījumā es taču šurp nenācu viena. Pie tam arī tev ir māsa. Un šonakt mēs visi ejam vēžot. Vai nē?” Vija drusku pasmīnēja. „Vai nebūsi apbēdināts, ja es tev kaut ko atklāšu?”

Juris satraukti paskatījās. „Varbūt es drusku jau zinu?”

„Vēl nevienam gan neesmu to teikusi.” „Tad taču man saki, saki drīz!”

Vija britiņu apdomājās. „Tikai nepārproti ātrumā. Es pati nekad to neesmu gribējusi, nedz darišu. Tas notika tanīs dienās, kad pie gultas atklāti sāku turēt tavu gūmetni.”

Klusums. Plīsa otra ogle.

„Jā, nu kas tad?” Juris kaita nepacietībā. „Māte šad tad izmet, ka man derētu iestāties konservatorijā. Ar tādu mūzikas talantu, kāds man, esot grēks sapelēt kaut kur meža ielīcī.”

Varbūt tā tikai likās, bet Juris skatījās krāsni tik dedzīgi, it kā tur sprēgātu ogles simtstarainos žuburos. „Tad es saprotu, kādēļ viņa tevi tā skubina. Ak, kopš tā brīža, kad tavā guļamistabā parādījās mana gūmetne?”

„Jel nesatraucies par niekiem! Nevienš nepiespiedīs darīt pret manu gribu. Un nezūdies nevietā! Arī par tevi mana māte ir līdzīgās domās. Ja jau zemes darbi tik stipri tuvinot, lai studējot agronomiju.”

Šie paskaidrojumi Juri mazliet saglāba. Vijas māte domāja labi. Un vēl vairāk: lai jaunajiem būtu ciets pamats zem kājām.

„Jā,” Juris sacīja, „tava māte ir sapratēja sieviete, tomēr — savus vecākus taču es nevaru nobeigt līdz galam.”

„Pēc manas mātes izteicieniem tu sapēmtu mūsmāju atbalstu.”

Atkaļ šis atbalsts! Juŗa augums stiegrojās. Vai tiesām it visi domāja, ka viņš ne-



# M. Ziverta „Nauda” Rīgas Drāmatiskajā teātrī

Pēdējā aina. No kreisās: Inkasents — M. Vērdiņš, Pikurags — J. Šaberts, Vīga — M. Damroze, kriminālzraugs — P. Cepurnieks, Uška — K. Klētnieks un Runcis — V. Gruzīņš.

„Vienaldzīgie” dejo. No kreisās: jauneklis — R. Mucenieks, II dāma — Z. Skujiņa, I dāma — Z. Salna un „Vienaldzīgais” — S. Vilsons.



spēj nostāties dzīvē bez tādām nabadzības dāvanām?

Vija manīja, cik pārmērīgi biedrs aizņēms iekšējā ciņā. „Toties mans tēvs par tevi ir citādos ieskatos.”

Bija skaidri nojaušams, ka Liedagos tās Juris tiek dažādi cilāts un novērtēts. „Tavs tēvs, droši vien, domā, ka man nevajadzētu tālāk mācīties, bet jau iegūtās zināšanas ielikti tiešā darbā.”

„Apmēram tā.”

„Jā, kāda izeja būs jāatrod. Bet vai tu pati man pirmīt neaizliedzī par nākotni vispār runāt?”

„Labi, runāsim par kaut ko citu! Mīlais Jurī! Jel saki man atklāti, kā tu līdz šim esi sadzīvojis ar māsu?”

„Nekas, var teikt, pat ļoti mīļi.”

„Bet vai pēc kāzām nepalikis iedomīgāka, ja mans brālis viņu apprecētu?”

„Domāju, ka nekas tamlīdzīgs negadīsies.”

Vija īsi aplkusa. Bija noprotams, ka atkal no šā mezgla viņa vilka taisni nākotnē. Liedagos zemes varbūt pietiktu abām ģimenēm? Pārdalītu arī ēkas, un pats galvenais, iztiktu bez algota darba spēka. Tomēr ne-

varēja teikt, ka taisni šai brīdī Vijai bija uzaususi šī rūpju pilnās nākotnes atmoda, ai nē, par to viņa jau bija domājusi agrāk, jau kopš tā mirkļa, kad nomanīja, cik Juris ir patīkams jauneklis un nekad nevar paskatīties acīs vienaldzīgi. Jā gan, jau tanīs dienās viņa apsvēra it visas iespējas.

„Jurī,” viņa atkal iesāka vilkt jaunu taisni, „jūs taču runājāt Ūdentīnam, ko šis isti grib darīt ar Liepkrastiem?”

„Pārdot, tu domā?”

„Jā.”

„Tādā gadījumā mēs taču nebūtu spējīgi pirt.”

„Mans tēvs sniegtu...” Vija aprāvās, jo kļuva it gaiši redzams, ka visvairāk viņu apbēdināja vārds — atbalsts. „Nu, varbūt Ūdentīņš būtu ar mieru slēgt līgumu uz vairākiem nomas gadiem?”

„Es taču tev reiz stāstīju. Uzdomājis precēt manu māsu. Bet tagad, tām cerībām izirstot — nē, nav vērts pat domāt!”

Tā bija, šai taisnei atkal vajadzēja salūzt, nepārsniedzot nākotnes sliekšni. Un gluži tāpat notika ar turpmākajām. Ne mazāko izredžu aizdomāt līdz gludenam ceļam.

Beidzot viņa, kā visiem spēkiem turēdamās likteņa negantībai pretī, sacīja: „Vai nav savāda, Jurī, pasaules iekārta? Es pati esmu tik turīgu vecāku meita un tu — spēka pilns vīrs, bet mēs par abiem nevaram izprātot, kā, sagājuši kopā, dzīvosim?”

Juris, zobus sakodis, khusēja. Reiz bērībā viņš atcerējās raudājis, taču patlaban kaut kas neatvairāms atkal durstīja acis. „Man liekas, ja es it visu iespējamo likšu ķīlā, tev nebūs kauns staigāt cilvēkos. Neviens darbs mani neatbaida. Un arī to mēs zinām, ka ikviens krietns darba cilvēks dzīvo pārticis. Vienīgi tiem jārunā par trūkumu, kas neapdomīgi pašķaidās paši saviem sviedriem.” Viņš sakampa Vijas roku.

„Vai tu kaunēsies būt kaut vai dzelzceļa strādnieka sieva?”

„Nepavisam. Es tikai vēlētos, lai tev nebūtu tik grūti jāstrādā. Katram cilvēkam mūžs ir viens, un arī veselībai savs mērs.”

„Neviens darbs mani nesalauzīs. Par to esi droša! Un kādēļ gan lai es raženi nestrādātu? Tu — mana visjaukākā!” Skāvienā cēlās viņa otra roka.

Škanēja ogle.

(Turpinājums sekos.)

## GRĀMATAS KARAVĪRIEM

— Kā klājas mūsu mīļajiem austrumu frontē? — Tādas domas bieži rodas tūkstošiem latviešu, kuŗu radi vai draugi brīvprātīgi nēmuši ieroci rokā, lai cīnītos pret mūsu tautas lielāko ienaidnieku. — Vai ziemā viņi nesalst, vai viņi ir pietiekami apgādāti ar pārtiku? — Cik daudzas mātes, māsas, sievas un līgavas tā nav bažījušās! Un vai gan latvietis kādreiz apmierinās tikai ar bažām vai vārdiem? Nē, tūlīp seko arī darbi, un tūkstoši dāvanu sainiņu dodas ceļojumā uz fronti, lai nogādātu dažu labu mantiņu, kas noderīga karavīram. Un pat, ja tā nebūtu viņam vajadzīga, tā ir ļoti patīkama, jo saista ar dzimteni, pierāda, ka karavīrs nav aizmirsts, un tā dod viņam lielāku spēku un prieku veikt savu grūto uzdevumu. Sainiņi sūtīti gan privāti, gan organizētā veidā kā tautas dāvana svētkos. Tā tas būs arī tagad — uz Lieldienām. Nav šaubu, ka tas ir ļoti labi, bet tad nu gan der atcerēties kādu robu karavīru apgādē, par ko sūdzējušies paši frontinieki: viņi cieš g a r ī g u i z s a l k u m u, jā, bieži vien pat badu!

Viņiem ir sava frontes avīze „Daugavas Vanagi” un ir arī frontes teātris, kas tos kād-

reiz var iepriecināt ar izrādi, bet tas ir par maz. Visu to zinādami, „Daugavas Vanagi” ierosināja latviešu avīžu, žurnālu un grāmatu piegādi frontes karavīriem. Avīžu un žurnālu piegāde jau puslīdz labi izveidota. Necerēti kuplā skaitā atsaucās fabriku strādnieki un skolu jaunatne, jūtamu atbalstu sniedza arī avīžu un žurnālu izdevēji, bet tagad spējams solis tālāk: jāsavāc vairāk grāmatu. Šis darbs jau sācies un sola tikpat bagātīgus panākumus kā viss, ko pēc baigā gada mūsu tauta veic vienotiem spēkiem, lai uzturētu savu kopību un latvisko stāju. Atkal dedzīgā skolu jaunatne kā tautas jūtīgākā un atsaucīgākā daļa iet priekšgalā. Daudzas skolas jau veikušas grāmatu savākšanu, citas vēl to dara vai darīs. Skolu priekšnieki un jo sevišķi latviešu valodas skolotāji ir labākie padomdevēji un grāmatu talkas vadītāji. Viņi zina, kas ir vērtīgs un labs mūsu grāmatu plaukts, lai varētu ieteikt un pamudināt. Protams, karavīrs savos vaļās brīžos frontē labprāt tvers katru grāmatu, bet sēnālas nav gara barība, — vajadzīgi vitamīni, — lai apmierinātu gara izsalkumu un veicinātu pareizu tālāko attīstību. Nepieciešama arī dažā-

dība, jo cik cilvēku, tik prasību: vienam patīk romāns, otram dzeja, trešajam zinātne. Labu devu grāmatu ziedojuši apgādi, — tās ir jaunas un skaistas grāmatas, bet tas nemaz nav svarīgākais. Grāmata var būt arī lietota, ja tik tai nav „izlasītas” veselas lapas vai pat nodaļas, — kas neder mums, tas neder arī mūsu frontes cīnītājiem. Bet kas būs sevišķi patīkams grāmatas saņēmējam frontē, tas ir ziedotāja ieraksts, veltījums. Tas grāmatas lasītājam atgādinaš dzimteni daudz konkrētāk, tas viņam dos vēl vienu pavedienu, kas to satur kopā ar savu tautu un zemi, pastiprina pārliecību, ka briesmu brīžos mēs esam viena liela ģimene, kam vienas asinis, domas un viens liktenis.

Grāmatas būs! Grāmata straume plūdis uz austrumu purviem un stepēm, nesdama līdzī silto dzimtenes pavasara dvašu. Atliek tikai vēl ievērot, ka jāpasteidzas tās nosūtīt uz Brīvprātīgo organizācijas galveno komiteju Rīgā, Stabu ielā 12, ar tādu aprēķinu, lai tās varētu nogādāt frontē ar Lieldienu sveicinājiem. Tā mūsu karavīriem tās būs vēl mīļākas!

Kk

# PAZIŅĀ TREŠDIENA

Kad apkārtklīstošie leijerkastnieki vēl bija modē, vientiesīgākie ļautiņi palāvās uz viņu kanarijputniņu vai baltās pelītes izvilktajiem laimes vēlējumiem, iegūstot līdz ar to arī norādījumu par savu laimīgāko nedēļas dienu. Modernā zinātne, kas iet sistematisku pētījumu ceļu, mēģina atrisināt šo problēmu daudz tuvāk īstenībai — pamatojoties uz cilvēka fizioloģisko konstitūciju. Izejot no zinātniskā redzes viedokļa, zināms, nevar būt runas tieši par laimīgāko, bet par veiksmīgāko resp. ražīgāko dienu. Jautājums par to kļūvis sevišķi aktuāls mūsu dienās, kad ikvienam iespējami intensīvāk jāstrādā totālamajam kaļam un darba cēlienā nevar aprobežoties vienīgi ar pavadīto oficiālo darba stundu skaitu.

Rūpīgi pievērsoties vispusīgajiem pētījumiem par darba fizioloģiju, iespējams diezgan precīzi izdibināt cilvēka darba spēju izpaušmi. Tā, izrādās, nebūt nav vienāda ne katrā dienas stundā, ne arī katrā nedēļas dienā.

Ar cilvēka darba veici saprot to darbu un to sasniegumu, ko viņš veic vienalga kādā, bet noteiktā laika sprīdī, piemēram, vienā darba stundā vai darba dienā. Jēdziens par sasniegumu tātad neko vēl neliecina par to piepūli, kas savienota ar zināma efekta sasniegšanu. Veices apjomu nosaka divējādas norises. Viena no tām aptver visus ārējos, bet darbam svarīgos nosacījumus, jo sevišķi tos, kas saistīti ar darba procesa tehniku. Otra norise turpretim aptver visus faktorus, kas mīt pašā cilvēkā.

Iekšējie faktori un darba tehniskie noteikumi tātad izšķir veices lielumu. No faktoriem, kas mīt pašā cilvēkā, svarīgākā ir veiksmes spēja, t. i. augstākais sasniegums, ko organisms ārkārtējos apstākļos vispār spēj veikt. Tam pievienojas lielums, kas rāda, cik no šīs organisma veiksmes spējam var lietot katrā atsevišķā gadījumā. Šo lielumu apzīmē par veiksmes gatavību. Tas nozīmē, cik no pastāvošas veiksmes gatavības realizējas zināmā stāvoklī. Tas satur sevi neapzinātu norisi — t. s. darba kondīciju, ko galvenā kārtā nosaka organisma fiziskais un garīgais reakcijas stāvoklis. Tam pievienojas veiksmes griba. Laba darba kondīcija izpaužas labas veselības un spēka sajūtā, kas arī nosaka palielinātu veiksmes gribu. Viens no darba fizioloģijas svarīgākajiem atzinumiem ir tas, ka darba tempa un sprieguma kāpināšana nav identiska ar veiksmes kāpinājumu, jo, proti, ieturot kāpinātu darba tempu, ātri izsīkst spēki un tas kaitē organismam. Cilvēkam katrā ilgstošākā darbā nepieciešams zināms pakāpeniskas darbības laiks, līdzīgi tam, kā sportistam nepieciešama zināma muskuļu iesildīšana resp. ķermeņa sagatavošana, pirms viņš uzsāk sacīkstes, kas prasa straujas kustības un līdz ar to maksimālo spēku piepūli. Tāpat darba laikā nepieciešami regulāri starpbrīži īsai atpūtai, kas sagādā organismam iespēju atbrīvoties no noguruma parādībām. Izdarot praktiskus mēģinājumus, darba fizioloģijai izdevies atrast gluži noteiktu ritmu, kādā jāveic darbs, ja grib panākt lielāku darba ražīgumu.

Istas veiksmes spējas iespējams izraisīt tikai ārkārtīgos apstākļos, bet nekad kaut aptuveni ikdienas dzīvē. Pilnīgi spēku izlietošanai visvairāk tuvojās kaļavīri un sportisti. Viņu sagatavošanās resp. treniņu

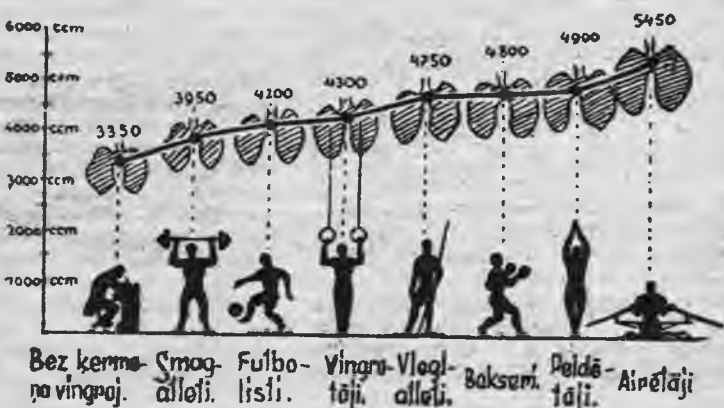
nolūks tad arī tieši ir, pieradināt pilnīgi līdz pēdējai iespējai izlietot fiziskos un garīgos spēkus noteiktā mērķa sasniegšanai. Bet arī sportistam, lai gan tas sacīkstēs izlieto ārkārtīgi daudz spēka, arvien vēl paliek neizlietotas zināmas spēka rezerves.

Veiksmes līkne atsevišķās stundās un dienās ir ļoti noteikta. Ja veiksmes maksimu apzīmē ar 100 proc., tad darba nedēļas beigās veiksmes līkne noslīd līdz 87 proc. Svētdienās redzams pieaugums līdz 89 proc. Pirmdienās darba veiksmes pieaug līdz 91 proc. Otrdienās tā sakāpj jau līdz 97 proc. un trešdienās sasniedz vēlamos 100 proc. Ceturtdienās un piektdienās ar 88 proc. tā vēl ievērojami paliek zem maksimālā sasnieguma. Agri rītos veiksmes spējas ir vēl ļoti mazas. Tad tās tomēr ātri aug, lai ap pusdienas laiku atkal mazliet pazeminātos. Pēcpusdienās līkne vēl reiz kāpj, bet nekad vairs nesasniedz priekšpusdienas augstumu. Vairums cilvēku instinktivi rīkojas saskaņā ar šo negrozāmo dabas likumu, sevišķi tie, kas nav saistīti ar priekšrakstiem darbā un var darbus iekārtot pēc savas izvēles un patikas. Pilnīgi dībināta tādēļ ir kritika, kas vērsas pret t. s. amerikāņu lentes sistēmu kādā darbā, kur temps ir par augstu, lai gan racionāli noorganizētā tekošas lentes darbā iespējams gūt zināmas priekšrocības, salīdzinot ar brīvas norises darba veidu. Lietojot lentes darba sistēmu, automatiski nogurdina uzmanību. Darbs pie tekošas lentes gan atvieglo apzinātu gribu un starp atsevišķiem darba posmiem automatiski rodas arī mazas pauzes, kas dod iespēju atbrīvoties no noguruma parādībām, bet, ja darba norise pie tādas tekošas lentes ir neprātīgi kāpināta, pārsniedzot veselīgu samēru, tad pauzes izrādās par īsām. Tūlīt arī parādās tāda kāpināta darba sekas: kļūdišanās darbā un ātrs strādnieku nogurums. Amerikāņu fabrikās tās strādnieks pie tekošas lentes noliegtos parasti jau ap 37. vai 40. dzīves gadu.

Cik svarīgs ir pareizs samērs starp darbu un atpūtas laiku, to sevišķi iespaidīgi var studēt, izsekojot cilvēka sirds darbību. Attiecīgie pētījumi liecina, ka darba intensitātei katrā gadījumā saprātīgi jāpielaikojas darba veiksmes spējam. No darba fizioloģijas izriet likumi, saskaņā ar kādiem vislietotāk jāstrādā. Svarīgākais no tiem ir ievērot pareizu samēru starp darbu un atpūtu. Lauku darbos, piemēram, šis pareizākais resp. veselīgākais samērs, izejot no darba fizioloģijas viedokļa, ir šāds: 12 proc. darba laika jāvelti atpūtai. Tās ir tikai

*Intensīvas kustības palielina plaušu tilpumu. Spēcinot plaušas, gūstam lielāku izturību, jo spēcinās arī sirds, un līdz ar to vairojam darba veiksmi.*

*Seit plevienotajā zīmējumā redzams, ka tieši tie sporta veidi, kas savienoti ar ilgstošām kustībām, kā skriešana, tāpat arī slēpēšana un slidošana, bokss, peldēšana, bet sevišķi atlēšana, visvairāk veicina plaušu tilpuma palielināšanos.*



Istas pauzes, kas jāpapildina ar parastajiem darba pārtraukumiem, kā brokastis, pusdienas, palaunags. Pats par sevi saprotams, ka šie darba likumi zināmā mērā ir individuāli. Tieši darba fizioloģija kā dabas zinātne nozare apkaļo sēkuru. Tā grib būt vērtīgs padoms devējs tautas veselības nozarē un saimniecības dzīvē.

Svarīga nozīme darba veiksmes kāpināšanā piekrīt organisma spēcināšanai ar piemērotu vingrošanu, pareizi ieturētu miega laiku, zināmu virtuves reformu, kas dībināta uz jaunākām atziņām par cilvēka organismam piemērotāku barību, un beidzot arī dažiem medicīnas preparātiem, kas palīdz novērst noguruma vai pārpūšanās parādības.

Noskaidrots, ka darba veiksmi zināmos apstākļos veicina fosfora skābe un lecitīns. Tāpat to veicina arī augļu cukurs. Viņogu cukurs visātrāk iedarbojas šai virzienā, toties gan radot uzlabošanu uz īsāku laiku. Novērots, ka dažos gadījumos, tā, piemēram, kad nākas strādāt lielā karstumā, viņogu cukuram jāpieliek bi vitamīns, lai sasniegtu šo efektu. Fiziško darba veiksmi ievērojami palielina ultravioleta gaisma. Ārsts un sportists lieto mākslīgo apsaules gaismu, lai stiprinātu organismu vājuma resp. novājināšanās, noguruma vai pārpūles gadījumos. Apsaulējoties ar karnusaules ultravioleto gaismu, panāk vispārējo vielu maiņas samazināšanos plaušās, bet elpošanas apmēra palielināšanu un līdz ar to paaugstinātu oghidrātu sadegšanas procesu sakarā ar oghidrātu krājuma palielināšanu. Līdz ar to uzlabojas ieelpotā gaisa skābekļa izmantošana, nogurums mazinās, pavairojas alkalisko vielu rezerves, elpošana kļūst dziļāka, pulss nomierinās, un gala iznākumā — darba spējas pieņemas.

Uzņemtais barības izmantošanas procesā organismā sakrājas skābes un bāzes. Veicot smagāku darbu, kad piepūle ir lielāka, skābes attīstās lielākos daudzumos. No tām sevišķi iespaidīga iedarbība ir piena skābe, kas rada nogurumu. Organismam tomēr piemīt lielas spējas ātri izlīdzināt šo nevēlamo parādību. Mākslīgā ceļā to var panākt arī ar ogļskābi nātrija un kalija vai citronskābes nātrona piegādi organismam, bet dabiskā ceļā — ar pienācīgu diētu. Jālieto pēc iespējas mazāk gaļas, maizes un parastos miltu ēdienus, kas vairo skābju attīstīšanos organismā. To vietā vēlāmākā barība ir piens, saknes un lielākā daudzumā sojas pupu milti, kas satur ļoti daudz taukvielu.

Ar visām šīm metodēm var ļoti lielā mērā rēgulēt fizioloģisko ritmu organismā darba laikā, lai panāktu lielāku darba veiksmi, kas neatkarīgi no paša cilvēka pakāpeniski pieaug pēc rīta stundām līdz pusdienai, tad mazinās un atkal pieņemas pēcpusdienas stundās.

V. A.

# ĀMURA UN SPALVAS CILĀTĀJS



Rūdolfa Blaumaņa draugs kalējs un žurnālists Kārlis Skabarga.

**G**aišā marta pēcpusdienā, pavasara vējiem žūžojot Vidzemes kalnos, kuņģus apdzied agrīnie cīruļi, nonāku Ērgļu pagasta Veseļos, kas guļ lielcēla malā kā nometsta sērkokciņu kastīte. Seit sava mūža novakari pavada tautas darbinieks Rūd. Blaumaņa draugs — 80 g. vecais Kārlis Skabarga, kas savā laikā bija pazīstams kā rosīgs laikrakstu līdzstrādnieks.

Sirmo Skabargas tēvu sastopu Veseļa māju priekšīnā, kur tas par manu negaidīto apciemojumu ir drusku pārsteigts, bet, ieejot siltajā istabā, kur sienas laikrakstiem izlīmētas, mūsu valodas atplaukst.

Kārlis Skabarga dzimis 1863. g. 25. janvārī Ērgļu pagasta Āķēnos kā kalēja dēls. Tas mācījies Cirstu pagasta skolā un pazīstamajā Vecpiebalgas draudzes skolā, kur par skolotājiem darbojušies vecais „skolas tēvs” Andžs Rātminders, ievērojams publicists un valodnieks Zariņu Kārlis-Millers un dzejola „Ozoli vēl Latvijā” autors Jēkabs Pilsātnieks. Skolā Skabarga cītīgi lasījis grāmatas, bieži pāri pusnaktij. Trūcīgo apstākļu spiests, viņš atstāj Vecpiebalgas draudzes skolu nepabeigtu un pārnāk uz Ērgļiem piepalīdzēt tēvam kalēja amatā, līdztekus nodarbojoties ar žurnālistiku. Laikam šis gan arī diezīn vai nebūs mums vienīgais gadījums, kad kalējs raksta ievadrakstus avīzēm. S. rakstījis šādiem preses izdevumiem, kā: „Baltijas Vēstnesis”, „Balsis”, „Dienas Lapai”, R. Blaumaņa vadītajai „Latvijai”, „Zeitung für Stadt und Land” u. v. c., wielu rakstiem ņemdams no sava novada dzīves. Sevišķi aktīva S. žurnālista darbība kļūst ap 1885. g. pēc viņa iepazīšanās ar Rūdolfu Blaumani.

Šo rindiņu rakstītājam Skabarga pastāstīja arī par Rūdolfu Blaumani vēl nepublicētās atmiņas, kas dod iespēju tuvāk ieskatīties lielā rakstnieka dvēselē.

„Ar saimniecības vadīšanu,” stāsta Skabargas tēvs, „Blaumanim gāja ļoti grūti, praktiskās izdarībās maz veicās. Tīrā nelaime bija Jurgos ar gājēju derēšanu. Pa-

rasti gan to darīja māte, bet reizi bija iekritis tā, ka vajadzēja arī Rūdolfam šīs lietas kārtot.

Kādū dienu Rūdolfs ļoti labā omā atnācis uz Āķēniem pie Skabargas ciemos un priecīgs par labu kalpu salīgšanu viņam sacījis: „Nu gan, Kārli, šoreiz dabūju vis tos labākos!”

„Nu, kas tie tādi ir,” Skabarga jautājis.

„Trīs puīši, visgaŗākie pagastā,” atteicis Blaumanis.

Iznāca tomēr citādi. Nepagājusi ne nedēļa, kad prieki Blaumanim par krietnajiem puīšiem bijuši vējā. Sarūgtināts viņš atnācis un teicis: „Ko es piedzīvoju? Visi trīs apgūlušies grantsbedrēs.” Tas noticis apmēram šādi. Rūdolfs aizsūtījis puīšus atvest granti, bet, nevarēdams tos sagaidīt mājās, gājis raudzīt, vai nav notikusi kāda nelaime un atradis viņus grantsbedrēs iemigušus.

„Vai tad cēli augšā ar?” jautājis Skabarga.

„To gan ne,” kratījis galvu Rūdolfs.

„Blaumanis bija smalkjūtīgs cilvēks un vairījās no sadursmēm,” stāsta Skabarga, savu atmiņu kamolu šķetinādams.

Vēlāk Blaumanis derējis gados jaunākus puīšus, jo tie esot paklausīgāki. Ilgus gadus pie viņa Brakos kalpojis kāds Avotiņš, kas Skabargam tagad dzīvo kaimiņos. Skabarga atceras, ka Blaumanis saulainās dienās Pulgošņa ezerā mīlējis peldēties, sevišķi tad, kad nepadevusies rakstišana un domas, kā viņš pats teicis, „kavējušās atvērties”. Tur vēl tagad redzamas priedes, kur viņš vilcis virsdrebes. Viens labprāt gan uz ezeru viņš nenācis. Parasti līdzī viņam bijis kāds draugs no Rīgas, vai arī māju puisis. Peldēšanā Blaumanis bijis ļoti apdomīgs. Vienmēr lūkojies, lai ejot nebūtu sasvīdis un, iebriods ūdenī, vispirms izberzējis pamatīgi paduses un tad tik laidies visā gaŗumā. Literāriskā darbā Skabargam bijušas tuvas attiecsmes ar Blaumani, kas redzams no viņu vēstulēm (tās publicējis šī raksta autors 1942. g. „Latvju Mēnešraksta 9. n-rā, apcerējumā „Aizmirstais Rūd. Blaumaņa draugs Kārlis Skabarga”).

*Veseļi Ērgļu pagastā, kur sava mūža novakari pavada sirmāis Skabargas tēvs, kas prata cilāt ne tikai smago kalēja veseļi, bet arī laist darbā vieglo rakstāmspalvu.*

O. Akmentiņa uzņ.



R. Blaumaņa aicināts, S. tulko no kāda krievu laikraksta V. Sologuba stāstu „Lau-nais gars”, ko iespēz 1885. g. „Balss” 3. n-rā ar Līgoša parakstu.

Sarunās dalīdamies, K. Skabarga man parāda grāmatu Blaumaņa „Zaļus”, ko viņam devājis autors ar ierakstu — „Āmura un spalvas cilātājam Skabargam — sacerētājs”.

Kādreiz, pārskatot vecus papīrus, tagad atradies arī ilgi meklētais Blaumaņa humoreskas „Pašslepkaņas” manuskripts, kas vēl nav nekur publicēts, bet ar ko „Laikmeta” lasītājiem dosim iespēju iepazīties. Skabargam vēl ir atmiņā, ka Blaumanis kādreiz solījis rakstīt stāstu „Ugunsgrēks”, ko tomēr nav paguvis. Stāsta saturs bijis apmēram šāds:

Māju iedzīvotāji nakti ierauga pret mežu lielu gaismas plankumu. Rodas iespaids, ka deg kaimiņu mājas, bet, aizskrējuši turpu, viņi ierauga mežā žagaru blāķi degot. Ļaudis izjokoti atgriežas mājās un tad tikai atrod, ka zagļi izlauzuši klēti.

Skabargas jaunības dienu laikā turienes jaunieši dzīvi interesējušies par rakstniecību. Kāds Rozītis (ne Pāvils Rozītis), kas jau sen miris, uzrakstījis visai interesantu romānu par Ērgļu pagātni un to pēc dažām ziņām it kā nodevis grāmatu izdevējam K. Piedītim, kas šo darbu vēl nav publicējis.

Kārlis Skabarga nesen nosvinēja 80. dzimundīnu, bet viņš vēl jūtas ļoti labā omā, ko izskaidro ar to, ka savā dzīvē bijis pēnīgs atturībnieks. Ar lasīšanu tagad ejot gan pagrūti, sevišķi krēslainās dienās, jo brilles neesot iespējams dabūt. Lai kaut ko smalkāk saredzētu, jāņem palīgā savas mētes brilles, kuŗa pati jau sen mirusi. S. tēvs miris 85 gadu vecumā, un viņš cerot nodzīvot vēl ilgāk.

Drīz saule nolaižas aiz Ērgļu mežiem, un krēslaini top pavasara ceļi, kad atvados no sirmā latvju ozola, lai kāptu kalnā un vērotu zemi, ko pats Dievs svētījis ar lieliem gara cilvēkiem.





## Liepājas balets

Liepājas baletam latviešu baletvēsturē ir svarīga vieta. Kopš pastāv Liepājas balets, te izauguši it teicami klasiskā baleta mākslinieki. Pats Liepājas balets attīstījies šauros un grūtos materiālos apstākļos, sākot savu darbību ar dažām dejojām, toties ar spārnotu gribu un apņemšanos augt un veidoties. No pirmajiem baletsolistiem, kam piekritusi celmlaužu loma, mināmi tagadējais Liepājas teātra direktors V. Štāls, E. Grīnvalds, Goldbergs un A. Buks, kas tagad dežo Rīgas operā. 1932. gadā par baletmeistaru saistījās A. Kozlovskis. Enerģiski viņš ķērās pie darba un, netaupot pūles un nesot materiālas dabas upurus, noorganizēja pirmo Liepājas baletansambli. Vairāk nekā 10 gadu ilgajā darbā K. iestudējis 12 baletuzvedumus un kuplu skaitu baletvakaru. „Gulbju ezers”, „Kopēlija”, „Arlekināde”, „Veltīgā uzmanība” un pēc paša choreografijas iestudētais balets „Meitene ar sērkokociņiem” un „Baletmeistara sapnis” izpelnījušies atzinību. Pašreiz Liepājas opera atjaunojusi baletu „Kopēlija” otrā pārstudējumā un rasti materiāli jaunam latviešu baletam „Trīs meitiņas māmiņai”. 1940. g. Tangļevas-Birznieces iestudējumā parādījās balets „Korsārs”, kas baleta repertuārā atrodas arī vēl tagad. Paralleli baletansambļa darbībai teātrī pastāv arī baletstudija, ko vada baletmeistars A. Kozlovskis.

Raksturīgākā Liepājas baleta iezīme tā, ka kordebaletā dežo jaunas un apdāvinātas dejojājas ar teicamu ķermeņa gatavību. Būtu liela paviršība, ja nepieminētu ap 40 Liepājas baletmākslinieku nopelnus latviešu baleta laukā. Ar katru darba sezonu ansamblis gūst kompaktāku saliedējumu un tīrāku klasiskās baletmākslas stilu. Sāpīgi sajū-

Baletsoliste *Nina Dombrovska* izceļas ar savu vispusību tēlojumā.

Baletsoliste *Valerija Riekstiņa* un *Silvāna Kadeģe* baletā „Veltīgā uzmanība”.

Leikmeta uzp.

tams tieklī vīriešu kārtas solistu trūkums, ko palīdz novērst periodiskās Rīgas operas baletpremjerā A. Lemberga un solista P. Fibiga viesizrādes „Gulbju ezerā” un „Veltīgajā uzmanībā”.

Baletsoliste *V. Riekstiņa* artistiskā noblese parādās kustību skaidrībā, pozu precīzībā un ritmiskas izjūtā. Ir patīkami vērot viņas tehnisko briedumu, it sevišķi adadžo dejās. Otrā baletsoliste *N. Dombrovska* mazāk saista ar tehniku nekā savu dejošanas raksturu. Savās dejās viņa vispirms izceļ saturu un īpaši spilgti attēlo rezignācijas pārdzīvojumus.

Trešā prima *N. Krēslīņa* ir dzīves spara un temperamenta pilna dejojāja. Sarmantā izteiksme un acu ugunīgais spožums apgare dejojājas žestus un kustības. Viņas spriegā, spēcīgā auguma kustības ikreiz fascinē publiku. Visas trīs minētās dejojājas dežo galvenās lomas pēdējo gadu baletuzvedumos. Laba raksturdejojāja (spāņu) ir E. Plāciņa un koķetīgā A. Zālīte. No jaunākās paaudzes pavid četras apdāvinātākās baletdejojājas. 18 gadus vecā O. Kizimova izpelnījusi ievērību ar savu tehniku un vieglo, rotājīgo dejojumu. Gaisīgi, maigām kustībām dežo V. Keiše. Tāpat kustības ritms un lokanība raksturo A. Krūmiņas sasniegumus. V. Lemkinas dejojumi pauž koncentrētu atturību un sentimentālu šarmu. No kavalieriem teicams spēks raisās A. Ulmaņa personā. Viņgrs, spēcīgs un drošs partneris ir arī solists L. Tiknus. Ansambli atgriezies arī savainotais solists K. Jurkevics. Taču ievainojums viņam tik ātri neatļauj sasniegt agrāko mākslas līmeni, kur bija vērojams spilgts dinamisku kustību strāvājums, spars un smalkjūtīga kavaliera talants. Temperamentu, vijīgumu un izmaņu raksturdejojās sniedz E. Steins un Liepiņš. Tikami dežo H. Plūča bij. skolnieks J. Aldermanis, kas ieguvis savu bij. skolotāja tehniku. Viņgras un drošas ir baletdejojājas H. Lūse un O. Vaškēvice.

Baletansamblis bieži sniedz baletvakarus un slēgtas izrādes vācu ievainotājiem kaņavīriem. Pilnā sastāvā baletansamblis tuvākajā laikā izbrauc uz Lielvāciju, kur uzstāsies vairākās viesizrādēs. Enerģiskais teātra intendants H. fon Zicharts (H. von Sichert) isā laikā saaudzis ar Liepājas baletmākslinieku saimi un sapratis viņas vajadzības.

E. Keiše.

Baletsoliste *Nina Krēslīņa* modernā dejā „Rumba” valdzina ar savu dzīvo temperamentu.

Liepājas baleta apdāvinātākās jaunās paaudzes baletdejojājas baletā „Gulbju ezers” mazo gulbiņu lomās (no labās): V. Lemkina, V. Keiše, O. Kizimova un A. Krūmiņa.



# ANŠA CĪRUĻA DARBU IZSTĀDE

RĪGAS PILSĒTAS MĀKSLAS MŪZEJĀ.

Patlaban Rīgas pilsētas mākslas mūzejā atklāta Anša Cīruļa darbu kopējā izstāde, kas aizņem

nama dienvidspārna augšējo stāvu, kurā atradās Brederlo kolekcija, kā arī notiek pastāvīgās iz-

stādes. Tā ir plašākā A. Cīruļa darbu izstāde, kas zīmīgi raksturo pāragri mūžībā aizgājušā mākslinieka vispusīgo darbību un nodomus. Te skatām glezniecību, keramiku, grafiku, madarojumus, metalla un koka izstrādājumus.



pakļājus un mēbeles kā projektos, tā arī realizētus meistariskā izveidojumā. Cik labprāt tīkas pārstaigāt vēl un vēlreiz plašo izstādi un pētīt mākslinieka bagātās fantazijas apdvēsto latviski cīruļisko darbu klāstu. Vai tas ir lielas telpas dekoratīvais greznojums

A. Cīruļis — Tautas dziesma.

un iekārta, — vai griestu lukturis, vai neliela vāzīte, visam Cīruļim pratis pieiet ar lietpratību un latviski daiļu formu izjūtu, kas pārsteidz ar bagātu izdomu, bet vienkāršu tās atrisinājumu.

Smeldošas skumjas pilda sirdi, iedomājoties likteņa bardzību, ar kādu tas vērsies pret mūsu tēlotāja mākslas saimi, izraudams no viņas vidus Ansi Cīruļi pašā spēku briedumā.

Žēl, ka izstāde paredzēta tik īsu laiku (līdz 11. aprīlim), jo ārpus Rī-

A. Cīruļis — Sējēja.

gas dzīvojošiem to grūti tik ātri aizsniegt. Nākamā numurā saņemsim plašāku darbu attēlu izvēli, kā arī apskatu par A. Cīruļa centieniem mūsu lietiskā mākslā.

Andis Bažāns.

# 10 GRAFIĶU IZSTĀDE

RĪGĀ, KAĻŅU IELĀ 30

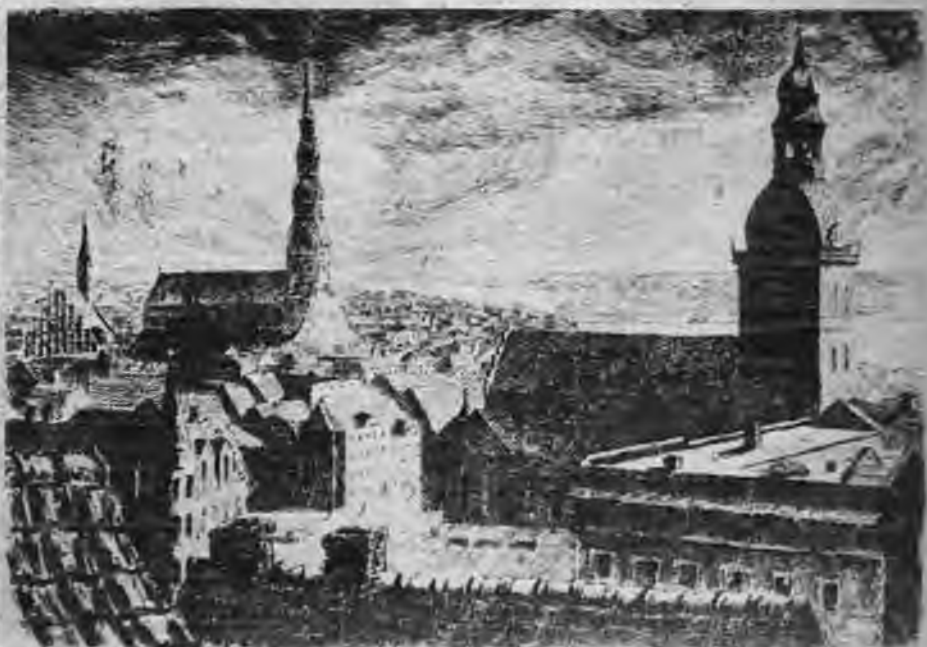
S. Vidbergs — Latgale



Izstādē apvienojušies desmit latviski grāmatniecībā labi pazīstamu grafiķu: A. Apinis, S. Vidbergs, A. Ābelīte, P. Upītis, V. Krastiņš, Junkers, Plēpis, A. Eglītis, A. Jupatovs, Puzirevskis un de-

vuši 115 darbu. Daļa no grafikām redzēta mūsu jauniznākušajās grāmatās, taču te iespējams tās skatīt pašu autoru darīnātās, kas tām piešķir citu nozīmi.

A. Eglītis — Rīga. Asejums.





# KUR GAUJAS

# MEŽI LĪGO



Varenas priedes un egles Strenču virsmežniecībā. Baļķu grēdas Gaujas krastā pie Strenčiem.  
„Laikmeta” arch.

**T**ur, kur lielos Ziemeļlatvijas mežos šķērso Rīgas Valkas dzelzceļš, straujās Gaujas ieplakā laiski izplētusies neliela pilsētiņa — Strenči. Pelēkie koka namiņi ar obligātajiem sakņu dārzkiem, noplukušais ugunsdzēsēju tornis un nelielās baznīcas balstītās sienas maz spēj saistīt vērotāju skatus. Bet visapkārt, kurp vien vejas acs, tā atdujas pret mežu.

Mežs ir tas, kas radījis un veidojis šo mazpilsētiņu un kas to arī tagad uztur pie dzīvības. Meža izmantošanas darbi, gan kokus cērtot un apstrādājot, gan vedot un pludinot pa Gauju, ir pilsētiņas iedzīvotāju galvenais peļņas avots. Un Strenči ir šā mežainā apvidus centrs.

Strenču vārdā nosaukta arī viena no vislielākajām (42.000 ha) Latvijas virsmežniecībām, par ko strenčenieši ne mazums lepnī. Turklāt šē augot vislabākās Latvijas priedes. Tas gan var būt. Vislabāk to zinās speciālisti. Vienkāršais mirstīgais var tikai pēc labākās sirdsapziņas teikt, ka tik slaidus un varenus milzeņus reti kur sastapsim mūsu dzimtajos mežos. Kā brīnumaugsti sārta granīta pilāri slejas slaidie priežu stumbri pret pavasarīgajām debesīm, koši atdalīdamies pa starpām augošo egļu tumšajā skuju zaļumā. Un mazīnam pelēkam kamoliņam līdzīgas šo milzeņu starpā šķiet veiklās stirnas, kad tās nejaušu gājēju iztraucētas laiski iecilpo cauri jaunaudzei meža dziļumos. Stirnu šē nav mazums, jo Strenču virsmežniecība ar tām ir visbagātākā Latvijā.

Kaža laiki nav apklusinājuši virsmežniecībā darba rosīgumu. Spēcīgi kļaudzējuši mežinieku cirvjī un šņākuši zāģi, garās virdzēs pa šaurajiem meža ceļiem slidējušas baļķiem piekrautās raģavas. Šā gada ziema ar nelielo sniega daudzumu un agro pavasari gan jūtami traucējusi koku izvešanu, taču virsmežniecība veikusi daudz — izstrādātu liels daudzums papīr- un finiermalkas, telegrafa stābu, gulšņu un stutmalkas. Pietiks ir pašu zemei, būs ko izvest kaģa vajadzībām. Baļķis pie baļķa ir krājušies Gaujas krastos, un meža vīri jo rosīgi veic koku pludināšanas priekšdarbus. Pa Vidzemes skaistuli Gauju atkal peldēs gaģas plostu rindas, un plostmieki gan sulīgi lādēs bistamos sēķjus un straujās krāces, gan dziesmās trīcinās viltīgās un tomēr dailās Gaujas gleznainos krastos. Bet gaģu galā kā Gaujas braucēģi, tā mājās palicēģi būs viens prātis, ka:

Pati Gauja zeltu nesa,  
Gaujas liči sidrabiņu.

Ls.

Meģa darbi Strenču virsmeģniecībā.

Plostu sieģana.

D. Spundes uzģ.

Izvestos baļķus izkrauj Gauģas malģ.





# Klusie varoņi



Mūsu dienu kaņš vairs nepazīst šķirošanu frontē un aizmugurē šā vārda agrākā nozīmē. Kaņa kāpinājums prasa visu iedzīvotāju iekļaušanos kaņa darbībā. Moderno kaņu izcīna ne tikai kaņavīrs frontē, bet arī strādnieks fabrikā un zemnieks laukos; kaņa briesmas apdraud ne tikai fronti un tuvākās piefrontes joslas — aviācijas augstā attīstība, kas ļauj pārvarēt milzu attālumus un pārvadāt lielas kravas, ir pakļāvusi kaņa postījumiem arī tālo aizmuguri. Kaņš ir kļuvis totāls.

Ne reti gadās lasīt laikrakstos par pretinieka uzlidojumiem Vācijas pilsētām, kas bez materiālās dabas postījumiem prasa arī cilvēku upurus. Taču, salīdzinot pretinieka lielo aktivitāti un izšķiestos līdzekļus, šie postījumi un upuri ir samērā niecīgi. Viss tas tādēļ, ka vācu tauta izpratusi totālā kaņa nozīmi, ir labi sagatavota gaisa uzbrukumu seku novēršanai un ar savu disciplinēto stāju palīdz likvidēt radušās briesmas jau pašā sākumā. Ne militārām iestādēm, nedz ugunsdzēsēju komandām nebūtu iespējams sekmīgi aizkavēt un apkarot gaisa uzbrukumus, ja nenāktu tālā pašā iedzīvotāji.

No gaisa uzbrukumos lietojamiem līdzekļiem aizmugures pilsētām un apdzīvotām vietām visbiežāk nākas pārciest ugunsgrēku briesmas. Protams, nav iespējams aizkavēt degbumbu aizdegšanos, ja tās nomestas lielos vairumos un nokrīt dažādās vietās. Bet ir gan iespējams ar labi noorganizētu paš aizsardzību likvidēt jau radušos ugunsgrēkus, bez kā tie spētu izplatīties lielākos apmēros.

Pēdējā laikā daļa degbumbu, ko angļi un amerikāņi savos gaisa uzbrukumos nomet uz neaizsargātām pilsētām, ir apgādātas ar papildu spridzekļa lādīņiem, kas iedarbojas tikai apmēram 2—3 minūtes pēc bumbas aizdegšanās, pie kam lērauda šķēpeles tiek izsviestas uz visām pusēm. Tā ka iepriekš nav nosakāms, vai mīnestsā

ievainoto godazīme, ar ko pēc Vadoņa rīkojuma apbalvojami arī gaisa uzbrukumos cietušie civiliedzīvotāji. „Scherl Bilderdiens“.

degbumba ir ar vai bez spridzekļa lādīņa, tad to darbības aplāšanai izmanto jebkuru aizsegu, kā mūra sienas, stabus, skurst un t. jpr. No turienes ar rokas šļūteni jeb hidropultu aplaista gošo bumbu jeb, ja tā nav sasniedzama, vismaz tuvāko apdraud apkārtni. Aizsegu atstāj un bumbu apkaņo parastā kārtībā tad, kad tā izsprāgusi.

Modernais kaņš rada varoņus ne tikai frontes cīņu ugunīs, arī mierīgajās pilsētās. Šo kluso varoņu ir daudz un, ja paņiem neraksta laikrakstos, nenosauc tos katru vārdā, tad tas nenožīmē, kā tie aizmirsti. Vācu civiliedzīvotāju varoņīgo izturību nos gaisa uzbrukumos Vadonis pielīdzinājis cīņai kaņalaukā, teikdams, ka ar frontes ievainoto godazīmi un uz līdzīgiem piemēriem apbalvojami arī tie civiliedzīvotāji — vīri, sievas un bērnus, kas cietuši ienaidnieka gaisa uzbrukumos.

Degbumbu apkaņo ar rokas šļūteni.

„Scherl Bilderdiens“



## RADIOFONA PROGRAMMA

### SVĒTDIEN, 4. APRĪLĪ

5.00—6.15 Raidījums vācu kaņ. 6.15 Hamburgas ostas konc. 6.45 Ziņas latv. v. 7.00 Ziņas v. v. 7.10 Hamburgas ostas konc. (turp.) 8.00 Skaņu uzņēmumi. 8.30 Vingr. bērniem. 8.45 Ziņas v. v. austr. 9.00 Vācu meistari mūzikā un literatūrā. 10.00 Ziņas v. v. 10.10 Dievkalpojums. 11.10 Mazs orķestrā koncerts. 11.30 Politiskā raidāmama. 11.45 Vācu māksla, vācu gars. 12.15 Ziņas latv. v. 12.30 Ziņas v. v. Pēc tam: Vācu tautas koncerts. 14.00 Ziņas v. v. 14.15 Ziņas v. v. austr. 14.30 Staburaga bērni, Valda jaunatnes stāsts T. Kalves dramātizējumā. 15.00 Latviešu mūzika un literatūra R. Veide, Ints Cīrulis (klav.), J. Šaberts (dekl.) un radiofona koris T. Kalniņa vadībā. (J. Medeņa dzej.). 16.00 Radiofona pasts kaņavīriem (no Berlīnes). 16.45 Ziņas latv. v. 17.00 Ziņas v. v. 17.15 Radiofona pasts kaņavīriem (no Berlīnes) 18.00 Berlīnes filharmoniku konc. (no Berlīnes) 19.00 Ziņas no kaņalauka. 19.15 Nedēļas atbalss: 19.30 Latv. brīvpr. kaņ. pusstunda. 20.00 Ziņas v. v. 20.15 Vakara koncerts I. 21.00 Ziņas latv. v. 21.15 Vakara koncerts II. 22.00 Ziņas v. v. Pēc tam: Nākošās dienas programma un sporta ziņas. 22.20 Deju mūz. 24.00 Ziņas v. v. 0.15 Nobeigums.

### PIRMDIEN, 5. APRĪLĪ

8.00 Latviešu tautas dziesmas un tautas dejas. 11.30 Darbam un mājai. 14.30 Solistu koncerts. F. Merkels un A. Šturms (flauta). 15.30 Mūzika. 16.00 Koncerts. I. Kolberga, E. Grunte un mazais orķestris A. Pārūpa vadībā. 17.15 Vācu mūzika un literatūra. E. Baumerta-Osdanika, A. Ciemiņš (čells). 18.30 Jautra kaņ. stunda. 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu kaņaspēks. 19.20 Ziņas no kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Priekšlasījums. 20.15—21.00 Rīga: No Berlīnes. 20.15—21.00 Madona, Kuldīga un Līepāja: Vīri, I. Eriņas raidāmluga pēc Aug. Melka stāsta. 21.15 No Berlī-

nes. 22.15 Sporta ziņas frontei v. v. 22.20 Nākošās dienas programma un sporta ziņas latv. v. 22.30 Kamermūzika. Rob. Šūmaņa (Schumann) Dāvida apvienības dejas. Atskaņos: I. Mītuša (Mietusch) (klav.). 23.15 Deju mūzika.

### OTRDIEN, 6. APRĪLĪ

11.30 Raidāmluga bērniem. 14.30 Mūzika un literatūra. E. Traviņa un K. Linde (dekl.). Helēna, M. Bendrupes stāsts. 15.30 Skaņu plates. 16.00 No operetēm. 17.15 ACS Atpūtas un dzīvotprieks mandoliņu orķ. 18.30 Jautra kaņavīru stunda. 19.20 Ziņas no kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Mūsu XXVI otrdienas koncerts. I. Mītuša (Mietusch) no Berlīnes, E. Vinerts, V. Rušēvics, A. Teichmanis (čells) un rad. orķ. B. Skultes vadībā. 21.15 Mūsu XXVI otrdienas koncerts (turp.). Ant. Dvoržaka Simfonija Nr. 5. 22.20—24.00 Mūzika laika kav. 0.15 Latv. brīvpr. kaņ. pusstunda. 0.45 Nobeigums.

### TREŠDIEN, 7. APRĪLĪ

11.30 41. Darba pārtraukuma koncerts. P. Brīvkalne, A. Priednieks-Kavara un rad. deju kaņ. A. Ķornēliusa vadībā. 14.30 Jautras melodijas un anekdoti. 15.30 Mūzika. 16.00 No Frankfurtes, 17.15 Jauno dienu atmiņas latviešu mūzikā un literatūrā. L. Bērziņa (dekl.), A. Libertē-Rebāne, A. Žilinskis (klav.) un rad. koris T. Kalniņa vadībā. K. Skalbes tēlojums un Aspazijas dzejoļi. 18.30 Latv. brīvpr. kaņ. pusstunda. 19.00 Jūras kaņš un jūras spēki. 19.20 Ziņas no kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Priekšlasījums. 20.15 Raibā vijā. 21.15 Latvijas komandanta pūtēju orķ. 22.20 Solistu koncerts. Emmija Maiera (Mayer) un R. Strazdiņa (klav.). 23.15 Deju mūzika.

### CETURTDIEN, 8. APRĪLĪ

11.30 Darbam un mājai. 13.25 Vācu un itāliešu apmaiņas koncerts. 14.30 Latviešu mūzika un literatūra. E. Ferda (dekl.) un taut-

### 4. IV — 10. IV GALVENAIS RAIDĪT. RAIDĪTĀJI MADONA, KULDĪGA, LIEPĀJA

tisks ansamblis Sidrabene V. Bērziņa vadībā. Lijas Kronbergas un K. Dāles dzejoļi. Mūzika. 16.00 Jautras skaņas pēc pusdi. 17.15 Vācu mūzika un literatūra. Jautra kaņavīru stunda. 19.20 Ziņas kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 45 minūtes jautram laika 21.15 Tautiska mūzika, Studentu koris D. muvara prof. A. Ābeles vadībā un mazais A. Pārūpa vadībā. 22.20 Kamermūzika: 1) Brāmsa (Brahms) Sonāta Nr. 3, vijolei un 1) Atskaņos: Dr. Helmūts Lungehauzens (Lungehausen) (vijole) un O. Kreišmanis (Kreishmanis) (klav.). 2) Joh. Brāmsa I daļa no Trio H-dūrā. Atskaņos: J. Müllers (klav.), E. Keslers (Kessler) (vijole) un R. Asions (Assion) (čells). 23.15 No Berlī-

### PIEKTDIEN, 9. APRĪLĪ

8.00 Latviešu mūzika. Vīru dubultkvartets. Tēvija un skaņu plates. 8.30 Mūzika. Darbam un mājai. 14.30 Raidāmluga bērniem. 15.30 Mūzika. 16.00—18.00 Latviešu brīvpr. kaņ. pūtēju orķestris. 17.15 Pēc dienas koncerts II (turp.). 18.30 Ungāru taut. melodijas: E. Maiera (Mayer), A. Arns (vijole) un V. Kviesis (klav.). 19.00 Priekšlasījumu cikls: Mūsu aviācija. 19.20 Ziņas kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Raksti laikrakstiem. 20.15—21.05 Masanji un Zemnieka gods I cēl. 21.20 Mūzika. 22.20 Deju mūzika. 0.15 Latv. brīvpr. kaņ. pusstunda. 0.45 Nobeigums.

### SESTDIEN, 10. APRĪLĪ

11.30 Darbam un mājai. 14.30 Sāncenī. Atvara raidāmluga. 15.30 Mūzika. 16.00 Jūras nedēļas beigas. 17.15 Jautras melodijas (turp.). 18.30 Jautra kaņavīru stunda. 19.20 Ziņas no kaņalauka. 19.35 Mūzika. 19.45 Politiskais apskats. 20.15 Jautra omā un mollā. (No Berlīnes). 21.15 Deju starpa. 21.30 Koncerts no Berlīnes. 22.20—24.00 Mūzika.

KATRU DARBDIENU kā parasts.

# JAUTRĀ FILMA

Holivudā liela rosība. Vašingtonas uzdevumā uzņems propagandas lielfilmu „Miera engēlis”. Filmas beigās grandiozs skats: Rūzvelts sadala pasauli. Inscenētājs ziņo:

„Pasauli mēs iztaisīsim no ģipša un papes. Tā izskatīsies kā milzīga kāzu torte. Nazis būs divi metri garš, tīra zelta, ar īsta zilopkaula rokturi...”

„Labi, ļoti labi!” atzīst galvenais direktors.

„Pasauls sadalīšanas brīdī aiz Rūzvelta muguras stāvēs miera engēlis zelta drēbēs, ar sešstaraino Dāvīda zvaigzni virs galvas un briljantiem izrotātu palmas zaru rokā...”

„Efektīgi!”

„Palmas zaru iztaisīsim no papes, bet briljanti būs īsti. Starp citu, miera engēļa lomu uzņēmis tēlotājs Morgentaus...”

„Sensācijai!”

„Rūzvelta lomas tēlotājs mums arī ir... kāds no vājprātīgo iestādes, ar majestātisku skatu un īstas triekas ķertis. Staļins, krustus mezdams, nometas ceļos un saņem no Rūzvelta rokām Eiropu, — Staļina lomai mums ir liela izvēle starp bandītu filmu tēlotājiem, bet es vēl nezinu, kam dot Čerčila lomu...”

„Ko tas dara?”

„Komiskais moments — viņš tāpat nometas ceļos, bet Rūzvelts parāda piigu; Čerčils aplaizās un, pieticīgi smaidīdams, aiziet no skatuves. Varbūt uzaicināt Čaplīnu!”

„Tik nesvarīgai lomai par dārgu! Nemiet kādu statistu! Un nu pie darba, džentlmeņi!”

## ZIDISKAIS VEIKALS.

Rūzvelts: „Še tev dažī dolari vodkal un ej sagrauj Eiropas kultūru!”

(„Orbis.”)



## Pazīst savu darbu.

Jauns zobārsts iesāk praksi. Pirmais patients jautā: „Vai jūs lietojat arī narkozi?” „Nav nozīmes,” atbild ārsts, „drīz vien jūs tā kā tā zaudēsīt samanu!”

## Anglisks izgudrojums.

Čerčils kabineta sēdē pēkšņi atcerējies, ka Indijā ir miljoni bezdarbnieku. Viņš jautā Indijas ministram Emerijam:

„Kā tur ir ar tiem Indijas bezdarbniekiem, vai nevar ko izgudrot?”

„Ir jau izgudrots: likvidējam bezdarbu, ļaujot bezdarbniekiem nomirt dabiskā badā!”

## Mīklaina mīkla.

Ņujorkā mēdz uzdot šādu mīklu:

„Mēs zinām, cik bija vakar; mēs nezīnām, cik ir šodien, bet cik būs rīt, to nezina pat Rūzvelta smadzeņu trešs, — kas tas ir?”

Atbilde: Amerikas savienoto valstu flotes tonnāža.

## Vienīgais pretlīdzeklis.

Londonas klubā sastopas divi draugi.

„Avīzes raksta, ka nevajagot vienmēr tik daudz runāt par vācu zemūdeņu briesmām.”

„Kas tad vairs paliek pāri? Tas taču ir vienīgais, ko mēs varam darīt pret šīm briesmām!”

## „VIENALDZĪGAIS” PIE FRIZIERĀ.

Skolu jaunatnei aizliegts staigāt „vienaldzīgo” izskatā — garjiem matiem un uzkrītīgi gērbtiem.

Nu ir vakars, nu let dulli Čališiem, kam foršāks skats: Matus apgriezti liek uz nulli, Neprasot, kā vēlies pats!

J. Dr.



## VEIKALNIEKI.

Vējš norauj no galvas cepuri. Tā aizlido labu gabalu. Cietušais uzsauc kādam zēnam:

„Noķer un atnes man cepuri, dabūsi piecdesmit fenīgu!”

Zēns aizdrāžas pakāj cepurei, noķer to, bet skrien tālāk.

„Kur nu? Nes taču šurp!”

„Tur tas otrs kungs man pasolīja veselu marku, ja aiznesīšu cepuri viņam!”

## RESTORĀNĀ.

„Vai atļauts apsēties pie jūsu galdīņa?”

„Nezinu. Es pats te esmu tikai viesis.”



## VIŅŠ PAZĪST SAVU ESTGRIBU.

Pēc anglosakšu pasaules sadalīšanas plāna Eiropas valstis pēc kara jāpakļauj boļševikiem.

Staļins: „Mazākās brokastis, lielākās pusdienā, bet vakariņās man garšos anglosakšu austeres!..”

## Traka dižciltība.

Slavenas dižciltīgas angļu ģimenes jaunākais pārstāvis sabiedrībā lielās:

„Jums jāzina, ka mūsu ciltskoks sniedz pagātnē līdz pat Viņamam Iekapotājam un pat vēl tālāk.”

„Ko jūs sakāt?” kāds ironiski iebilst. „Varbūt jūs senči atradās jau grēku plūdu Noāsa šķirstā?”

„Nekādā ziņā! Mūsu ģimenei piederēja pašai savs kuģis!”

## Dārgs prieks.

Svētdienas mednieks sarunājas ar lauksaimnieku. Mednieks izklāsta, cik dārgi viņam izmaksā medības.

„Ja sarēķina ceļa izdevumus, patronas, meža īri, medību nodevu, kādu pudeli stiprāka padzēriena un dienas maksu dzinējiem, tad man zaķis izmaksā ap simts marku.”

„Tad jau Dieva laime, ka jūs tikai vienu esat nošāvuši!”

## Ar mazumiņu.

„Kad es iesāku šo veikalu, man vairāk nekā nebija kā tikai mans prāts!”

„Un ar tādu mazumiņu jūs tikāt uz augšu?”

Toreiz un tagad.

„Tātad šo ģimenes māju cēlis jūsu vectēvs?”

„Jā, Toreiz te izskatījās ļoti skaisti, bet tagad visā apkārtnē vairs neviens pieklājīgs cilvēks nedzīvo.”

ILLŪSTRĒTS NEDEĻAS ŽURNĀLS „LAIKMETS”. Izdevējs ARTURS FREIMANIS. Atb. redaktors EDUARDS TŪBELIS. Žurnāla „Laikmets” redakcija un apgāds atrodas Rīgā, Rīch. Wagner'a (Dzirnavu) ielā 57. Tālrūni: izdevējs 34692, atbildīgais redaktors 34654, redaktors 22588, redakcija 34696, apgāds 22614. Numurs maksā 30 Rpf. Nākošais numurs iznāks 9. aprīlī.